Redakcija (1994) (pamata)– aizstāj 1929.gada Kārtības Rulli
Likums pieņemts: 28.07.1994.
Spēkā no 01.09.1994.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Saeimas kārtības rullis

I. SAEIMAS DEPUTĀTI

1. Saeima sastāv no simts tautas priekšstāvjiem — deputātiem, kuru mandātus (pilnvaras) Saeima apstiprinājusi.

2. Saeima ievēlē Mandātu un iesniegumu komisiju, kas pārbauda vēlēšanu materiālus, kā arī sūdzības par vēlēšanām, ja šādas sūdzības iesniegtas Centrālajai vēlēšanu komisijai ne vēlāk kā četras dienas pēc oficiālo vēlēšanu rezultātu izsludināšanas likumā noteiktajā kārtībā.

3. Mandātu un iesniegumu komisija par savas darbības rezultātiem ziņo Saeimai, kas pēc tam lemj par deputātu pilnvarām (Satversmes 18. p.).

4. Deputātam ir visas Saeimas locekļa tiesības, kamēr attiecīgās vēlēšanas nav atceltas vai deputāts savu mandātu nav nolicis vai zaudējis.

5. (1) Saeimas loceklim uz ministra amata pildīšanas laiku ir tiesības nolikt deputāta mandātu. Saeimas Prezidijs (turpmāk — Prezidijs) uzaicina viņa vietā iestāties Saeimas sastāvā nākamo kandidātu un ziņo par to Saeimai.

(2) Ministrs, kurš šajā pantā noteiktajā kārtībā ir nolicis deputāta mandātu, var to atjaunot, ja viņš atkāpjas no ministra amata vai ja atkāpjas valdība. Attiecīgais ministrs iesniegumu par deputāta pilnvaru atjaunošanu var iesniegt Prezidijam nedēļas laikā no dienas, kad viņš atkāpies no ministra amata vai atkāpusies valdība.

(3) Par šā panta otrajā daļā minēto iesniegumu Prezidijs ziņo nākamajā Saeimas sēdē, un ar šo brīdi izbeidzas šā panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā uzaicinātā deputāta pilnvaras un ir atjaunots deputāta mandāts Saeimas loceklim, kurš to nolicis uz ministra amata pildīšanas laiku.

6. (1) Deputāta pilnvaru neapstiprināšanas, nāves, izstāšanās vai izslēgšanas gadījumā Prezidijs saskaņā ar Saeimas vēlēšanu likumu uzaicina viņa vietā iestāties Saeimas sastāvā nākamo kandidātu un ziņo par to Saeimai.

(2) Ja kandidāts ir atteicies iestāties Saeimas sastāvā 5. panta pirmajā daļā minētajā gadījumā, tas neliedz Prezidijam viņu aicināt iestāties Saeimas sastāvā šā panta pirmajā daļā paredzētajā gadījumā.

(3) Ja kandidāts ir iestājies Saeimas sastāvā tā Saeimas locekļa vietā, kurš nolicis deputāta mandātu uz ministra amata pildīšanas laiku (5. p.), tas neliedz Prezidijam viņu aicināt iestāties Saeimas sastāvā šā panta pirmajā daļā paredzētajā gadījumā. Tā Saeimas locekļa vietā, kurš nolicis deputāta mandātu uz ministra amata pildīšanas

laiku, šajā gadījumā aicināms cits kandidāts 5. panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā. Ja attiecīgajā sarakstā vairs nav neviena deputāta kandidāta vai ja neviens no sarakstā esošajiem deputātu kandidātiem nepiekrīt iestāties Saeimas sastāvā, deputāta mandāts atjaunojams attiecīgajam ministram.

7. Katra deputāta pienākums ir piedalīties Saeimas darbā.

8. (1) Deputāts drīkst nepiedalīties Saeimas darbā ne ilgāk kā vienu nedēļu, iepriekš par to paziņojot Prezidijam un izprasot neapmaksātu atvaļinājumu. Šīs tiesības viņš var izmantot vienu reizi sesijas laikā.

(2) Deputāta iesniegumu par atvaļinājuma piešķiršanu Prezidijs līdz ar savu atzinumu iesniedz Saeimai izlemšanai (54. p.). Steidzamos gadījumos par atvaļinājumu lemj Prezidijs un ziņo par to Saeimai nākamajā Saeimas sēdē.

(3) Tādā pašā kārtībā izlemjami iesniegumi par atvaļinājuma pagarināšanu. Atvaļinājumi piešķirami tikai uz noteiktu laiku (54. p.).

9. Katrs deputāts paziņo Saeimas Kancelejai savu adresi, telefona numuru un saņem Prezidija izdotu deputāta apliecību. Jauno adresi vai telefona numuru, ja tie tiek mainīti, kā arī savu adresi sesiju starplaikā deputāts paziņo Saeimas Kancelejai.

10. (1) Deputāta amatu nevar savienot ar:

1) valsts aktīvo dienestu un civildienestu;

2) tiesneša, prokurora, valsts kontroliera, Valsts kontroles padomes vai Revīzijas departamenta kolēģijas locekļa amatu;

3) vēlētu amatu pašvaldību institūcijās;

4) algotu darbu valsts uzņēmumos, privātuzņēmumos, izņemot zemnieku saimniecībās, zinātnes vai izglītības iestādēs.

(2) Deputāts, kas iesniedzis lūgumu Prezidijam, ar īpašu Saeimas lēmumu var ieņemt algotu amatu vai sniegt profesionālus pakalpojumus.

(3) Saeimas loceklis nevar ne pats, ne arī uz citas personas vārda saņemt no valsts pasūtījumus un koncesijas.

(4) Saeimas loceklim divas reizes gadā jāiesniedz Mandātu un iesniegumu komisijai tās noteiktajos termiņos deklarācija, kurā jāuzrāda:

1) deputāta un viņa laulātā nekustamie īpašumi, saņemtie kredīti un aizdevumi;

2) deputātam un viņa laulātajam piederošās kapitāla daļas (akcijas, pajas) bankās, uzņēmējsabiedrībās (uzņēmumos);

3) kurās bankās, uzņēmējsabiedrībās (uzņēmumos) deputāts un viņa laulātais ir pārvaldes vai revīzijas institūcijas loceklis;

4) deputāta ienākumi un ienākumu avoti.

(5) Minētās deklarācijas ir publiski pieejamas.

11. Ja par deputātu ievēlēta persona, kura ieņem ar deputāta mandātu nesavienojamu amatu (10. p.), tai mēneša laikā, skaitot no pilnvaru apstiprināšanas dienas, jāatstāj šis amats vai jānoliek deputāta mandāts.

12. (1) Deputāts saņem civildienesta amatu I kvalifikācijas kategorijai atbilstošu mēneša algu par nostrādāto laikposmu Prezidija noteiktajos termiņos.

(2) Atlīdzību par piedalīšanos Saeimas komisiju (turpmāk — komisiju) darbā, uztura naudu par laiku, kad deputāts amata darīšanās izbrauc ārpus Saeimas sēžu vietas, un naudu reprezentācijas izdevumiem deputāts saņem no budžetā paredzētajiem līdzekļiem.

(3) Prezidija, komisiju amatpersonu un deputātu algu samērs nosakāms budžeta ietvaros.

13. (1) Algu deputāts saņem no pirmās Saeimas sēdes pēc vēlēšanām vai no dienas, kad viņš iestājies Saeimas sastāvā (5. un 6.p.)

(2) Deputāti, kuru mandāts izbeidzas līdz ar Saeimas pilnvaru izbeigšanos, saņem viņiem paredzēto algu (12. p. pirmā daļa) vēl trīs mēnešus pēc Saeimas pilnvaru izbeigšanās.

(3) Deputāts, kura mandāts izbeidzas sakarā ar to, ka tiek atjaunots mandāts deputātam, kas to nolicis uz ministra amata pildīšanas laiku, saņem viņam paredzēto algu vēl trīs mēnešus pēc viņa pilnvaru izbeigšanās.

14. (1) Deputātam, uzrādot deputāta apliecību, ir tiesības bez maksas lietot braucieniem Latvijā valsts vai pašvaldību sabiedriskā transporta līdzekļus, izņemot individuālā lietojuma taksometrus.

(2) Ja deputātam, realizējot savas pilnvaras, ir radušies izdevumi, tie atlīdzināmi no Saeimas budžeta Prezidija noteiktajā kārtībā.

15. (1) Deputāts, kas neierodas Saeimas sēdē bez svarīga iemesla vai pārkāpj 8. panta prasības, maksā par katru sēdi sodu 20 procentu apmērā no mēneša pamatalgas. Sods atvelkams no algas.

(2) Lai konstatētu deputātu klātbūtni, Prezidijs rīko reģistrāciju trīs reizes sēdes laikā. Deputāts uzskatāms par klātesošu, ja viņš reģistrējies visas trīs reizes.

(3) Ikviens deputāts var pieprasīt sēdes vadītājam, lai tūlīt pēc reģistrācijas ar balsu skaitītāju (24. p.) līdzdalību tiktu pārbaudīta jebkura cita deputāta reālā klātbūtne sēdē.

(4) Prezidijs pārbauda iemeslus, kuru dēļ deputāts kavējis sēdi, un uzliek sodu, ja atzīst kavējumu par neattaisnojamu.

16. Deputātu atvaļinājumi, kavētās sēdes un uzliktie sodi uzskaitāmi īpašā sarakstā.

17. (1) Izdodot deputātu tiesāšanai, Saeima lemj, vai viņam turpmāk — līdz galīgam tiesas spriedumam — ir tiesības piedalīties Saeimas, tās komisiju vai citu institūciju, kurās Saeima viņu ievēlējusi vai apstiprinājusi, sēdēs.

(2) Ja deputāts apcietināts, viņš zaudē tiesības piedalīties Saeimas, tās komisiju vai citu institūciju, kurās Saeima viņu ievēlējusi vai apstiprinājusi, sēdēs.

18. (1) Deputāts, kas notiesāts par noziegumu, uzskatāms par izslēgtu no Saeimas sastāva ar dienu, kad stājas spēkā notiesājošs spriedums.

(2) Deputātu ar Saeimas lēmumu var izslēgt no Saeimas sastāva, ja pēc viņa pilnvaru apstiprināšanas tiek konstatēts, ka viņš:

1) ievēlēts, pārkāpjot Saeimas vēlēšanu likuma noteikumus;

2) neprot valsts valodu tādā apjomā, kāds nepieciešams profesionālo pienākumu veikšanai;

3) nepilda 10. vai 11. panta prasības;

4) vienas kārtējās sesijas laikā neattaisnotu iemeslu dēļ nav apmeklējis vairāk nekā pusi no Saeimas sēdēm.

19. Ja deputāts uz 17. panta pamata atstādināts no piedalīšanās Saeimas darbā, atstādināšanas laikā viņš zaudē tiesības uz algas saņemšanu. Attaisnošanas gadījumā deputāts saņem visu viņam par atstādināšanas laiku neizmaksāto algu.

II. SAEIMAS AMATPERSONAS

20. Prezidijs sastāv no priekšsēdētāja, diviem viņa biedriem, sekretāra un viņa biedra.

21. (1) Priekšsēdētājs reprezentē Saeimu, vada Saeimas sēdes un gādā par kārtību tajās. Priekšsēdētāja prombūtnes laikā viņa pienākumus pilda kāds no viņa biedriem pēc savstarpējas vienošanās. Tāpat priekšsēdētājs un viņa biedri sadala savā starpā kārtējos darbus, arī sēžu vadīšanu.

(2) Saeimas pieņemtos lēmumus, kam ir vispārēja nozīme, priekšsēdētājs izsludina «Latvijas Vēstnesī». Šis noteikums attiecas arī uz 83. panta otrajā daļā un 91. panta otrajā daļā paredzētajiem gadījumiem.

22. Sekretārs un viņa biedrs nodrošina Saeimas sēžu protokolēšanu, ja nepieciešams, Saeimas sēdē nolasa dokumentus, pārbauda stenogrammas un pārzina Saeimas Kancelejas darbus, savstarpēji vienojoties par šo darbu sadali.

23. (1) Prezidijs:

1) nosaka iekšējo kārtību un darba gaitu Saeimas Kancelejā un citās Saeimas struktūrvienībās;

2) pieņem darbā un atlaiž no darba Saeimas struktūrvienību vadītājus;

3) dod atzinumus un virza tālāk ienākušās lietas visos Kārtības rullī paredzētajos gadījumos;

4) saziņā ar Frakciju padomi (190. p.) kārto ar Kārtības rulli un Saeimas lēmumiem nenoskaidrotus jautājumus;

5) lemj par komandējumiem un to apmaksu;

6) sastāda Saeimas sēžu darba kārtību.

(2) Prezidija sēdes norisi fiksē fonogrammā, pēc kuras, ja nepieciešams, sagatavo attiecīgās daļas stenogrammu. Prezidija sēdes protokolā atspoguļo pieņemtos atzinumus un lēmumus. Protokolam pievieno Prezidijam iesniegtos dokumentus. Prezidija sēdes protokolu paraksta sēdes vadītājs — Saeimas priekšsēdētājs vai viņa biedrs — un Saeimas sekretārs vai viņa biedrs.

24. Balsis Saeimas sēdēs aizklātas balsošanas gadījumā, ja balsošana notiek ar vēlēšanu zīmēm, un citos nepieciešamos gadījumos skaita no deputātu vidus ievēlēti balsu skaitītāji.

III. VĒLĒŠANAS

25. Kandidatūras Prezidija locekļu, Valsts prezidenta un valsts kontroliera amatiem deputāti iesniedz Prezidijam rakstveidā. Kandidatūras iesniedzēja paraksts nozīmē, ka izvirzītais kandidāts piekritis savas kandidatūras izvirzīšanai.

26. Par katram 25. pantā minētajam amatam izvirzītajiem kandidātiem balso vienlaikus aizklātā balsošanā ar vēlēšanu zīmēm.

27. (1) Par ievēlētu uzskatāms kandidāts, kas ieguvis visvairāk balsu, turklāt balsu skaits nedrīkst būt mazāks par klātesošo deputātu absolūto balsu vairākumu.

(2) Valsts prezidents uzskatāms par ievēlētu ar ne mazāk kā 51 balss vairākumu (Satversmes 36. p.).

28. Ja pirmajā vēlēšanu kārtā neviens nav ieguvis ievēlēšanai nepieciešamo balsu skaitu, tad 26. pantā noteiktajā kārtībā par visiem kandidātiem balso otrreiz. Ja arī tad neviens netiek ievēlēts, vēlēšanas turpina, izslēdzot ikvienā turpmākajā vēlēšanu kārtā to kandidātu, kas iepriekšējā kārtā ieguvis vismazāk balsu. Vēlēšanas turpina, līdz viens no kandidātiem iegūst ievēlēšanai nepieciešamo balsu skaitu.

29. Ja vēlēšanu pēdējā kārtā neviens nav ieguvis ievēlēšanai nepieciešamo balsu skaitu, jārīko jaunas vēlēšanas 25.-28. pantā noteiktajā kārtībā. Katrās jaunās vēlēšanās var izvirzīt arī iepriekšējās vēlēšanās neievēlētos kandidātus.

30. Senatoru, tiesnešu, prokuroru un citu amatpersonu apstiprināšana vai iecelšana tiek ierosināta likumos noteiktajā kārtībā.

31. Iepriekšējā pantā minētās amatpersonas apstiprina vai ieceļ, aizklāti balsojot par katru atsevišķi.

32. Par apstiprinātiem vai ieceltiem uzskatāmi kandidāti, kas ieguvuši klātesošo deputātu absolūto balsu vairākumu.

33. Saeimas komisiju locekļu, balsu skaitītāju, Centrālās vēlēšanu komisijas un Centrālās zemes komisijas locekļu kandidatūras deputāti iesniedz Prezidijam 25. pantā noteiktajā kārtībā. Kārtību, kādā ievēlējamas šajā pantā minētās amatpersonas, nosaka Saeima.

34. (1) Prezidija locekļus un balsu skaitītājus — visus vai katru atsevišķi — pēc desmit deputātu priekšlikuma Saeima ar savu lēmumu var jebkurā laikā atsaukt un ievēlēt citus.

(2) Saeimas komisiju locekļus pēc desmit deputātu vai attiecīgās komisijas (165. p.) priekšlikuma Saeima ar savu lēmumu var jebkurā laikā atsaukt un ievēlēt citus.

(3) Saeimas ievēlētos Centrālās vēlēšanu komisijas locekļus atsauc likumā «Par Centrālo vēlēšanu komisiju» noteiktajā kārtībā.

(4) Balsošana par atsaukšanu ir aizklāta.

35. Par Saeimas pārstāvjiem starpparlamentārajās organizācijās Saeima lemj 117. pantā noteiktajā kārtībā.

IV. SAEIMAS SESIJAS UN SĒDES

36. (1) Saeimas sesijas ir kārtējas un ārkārtas. Gadā ir trīs kārtējās sesijas: rudens, ziemas un pavasara sesija.

(2) Jebkurā brīdī kārtējo sesiju starplaikā var sasaukt ārkārtas sesiju.

37. Saeimas kārtējās sesijas sasauc Prezidijs. Par Saeimas kārtējo sesiju sākšanu un slēgšanu lemj Saeima.

38. (1) Saeimas ārkārtas sesiju vai ārkārtas sēdi sasauc Prezidijs pēc sava ierosinājuma, kā arī pēc Valsts prezidenta, Ministru prezidenta vai ne mazāk kā vienas trešdaļas Saeimas deputātu prasības (Satversmes 19. un 20. p.), kurā jānorāda apspriežamā darba kārtība.

(2) Pēc šādas prasības saņemšanas Prezidijs sasauc ārkārtas sesiju ne vēlāk kā 48 stundu laikā, bet ārkārtas sēdi kārtējās sesijas laikā — ne vēlāk kā 24 stundu laikā.

(3) Par ārkārtas sesijas vai ārkārtas sēdes sasaukšanu jāpaziņo ar radio un televīzijas palīdzību un, ja iespējams, katram deputātam individuāli.

(4) Ārkārtas sesijā vai ārkārtas sēdē izskatāmi tikai tie darba kārtības jautājumi, kuri norādīti ierosinājumā vai prasībā par ārkārtas sesijas vai ārkārtas sēdes sasaukšanu, un pēc šo jautājumu izskatīšanas sesiju vai sēdi slēdz.

39. Likumprojektus, patstāvīgos priekšlikumus, pieprasījumus un jautājumus, kas nav izskatīti Saeimas kārtējā sesijā, turpina apspriest nākamajā sesijā.

40. Sēžu dienas un stundas nosaka Prezidijs, izņemot gadījumus, kad par to lēmusi pati Saeima (54.p.).

41. Sēdes vadītājs atklāj un slēdz sēdi. Sēdes beigās, ja iespējams, viņš paziņo nākamās sēdes dienu un stundu.

42. (1) Kārtējo sēžu darba kārtība izsludināma vismaz 48 stundas pirms sēdes atklāšanas. Izsludināšanu izdara ar rakstveida paziņojumu, kas izliekams Saeimas telpās, un, ja iespējams, publicējams masu informācijas līdzekļos. Ārkārtas sēdes darba kārtību Prezidijs var paziņot, atklājot šo sēdi.

(2) Secību, kādā izskatāmās lietas ierakstāmas izsludināmajā darba kārtībā, nosaka Prezidijs.

43. Par sēdēm jāpaziņo arī tiem ministriem, uz kuru resoru attiecas darba kārtībā iekļautās lietas.

44. Sēdes var notikt, ja tajās piedalās vismaz puse deputātu.

45. Piecas minūtes pirms sēdes atklāšanas deputātus ar zvanu aicina sēžu zālē.

46. Ja pusstundu pēc noteiktā sēdes atklāšanas laika nav ieradies nepieciešamais deputātu skaits (44. p.), sēdes vadītājs pasludina sēdi par nenotikušu.

47. Sēdes vadītājs var arī sēdes laikā pēc sava ieskata vai pēc piecu klātesošo deputātu priekšlikuma pārliecināties par kvorumu, sarīkojot reģistrāciju.

48. (1) Ja izrādās, ka nav kvoruma, sēdes vadītājs pēc sava ieskata var sēdi slēgt vai pārtraukt. Ja arī pēc pārtraukuma kvoruma nav, sēde slēdzama.

(2) Ja kādā no balsošanas reizēm konstatē, ka nav kvoruma, izdarāma pārbalsošana. Ja arī pārbalsojot nav kvoruma, rīkojas šā panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā.

49. Izņemot Kārtības rullī paredzētos gadījumus (48. un 76. p.), sēde pārtraucama un slēdzama tikai uz Saeimas lēmuma pamata (54. p.). Pārtraukumu un slēgšanu var ierosināt sēdes vadītājs vai vismaz pieci deputāti.

V. LIETU IZSKATĪŠANA

1. Vispārīgie noteikumi

50. Lietu izskatīšana Saeimā un tās komisijās notiek valsts valodā. Likumprojekti, priekšlikumi, jautājumi un pieprasījumi iesniedzami valsts valodā.

51. (1) Pēc sēdes atklāšanas sēdes vadītājs paziņo Saeimai pieņemšanai izsludināto darba kārtību, kurā Saeima pēc Valsts prezidenta, Ministru kabineta pārstāvja, Saeimas komisiju vai ne mazāk kā piecu deputātu priekšlikuma var izdarīt

grozījumus. Lietas izskata noteiktā secībā, bet Saeima pēc Valsts prezidenta, Ministru kabineta pārstāvja, Saeimas komisiju vai ne mazāk kā piecu deputātu priekšlikuma var grozīt to arī sēdes laikā (54. p.).

(2) Ja iepriekšējā sēdē kādas lietas izskatīšana ir iesākta, bet nav pabeigta, darba kārtību paziņo pēc šīs lietas izskatīšanas.

52. Pirms vienas lietas izskatīšana nav pabeigta, nedrīkst pāriet uz citu lietu, izņemot gadījumus, kad debašu pārtraukumu un pāreju uz citu lietu prasa Saeimas komisija vai vismaz 20 deputāti un Saeima tam piekrīt (54. p.).

53. Lai varētu izteikties (runāt) par darba kārtību, vajadzīga Saeimas piekrišana, izņemot Kārtības rullī paredzētos gadījumus (49., 51., 52., 66. un 67. p.).

54. (1) Gadījumos, kas paredzēti 8., 40., 49., 51., 52., 65., 77., 84., 90., 92., 93., 104., 117., 123., 127., 133., 135., 136., 140. un 142. pantā, pirms balsošanas atvēli runāt dod tikai diviem deputātiem: vienam — par, otram — pret priekšlikumu un ne ilgāk kā piecas minūtes katram.

(2) Ja priekšlikuma iesniedzējs pats aizstāv savu priekšlikumu, uzskatāms, ka viņš ir runātājs «par».

55. Sēdes vadītājs debatēs nepiedalās. Ja viņš vēlas piedalīties debatēs, viņam sēdes vadība jānodod savam biedram.

56. (1) Neviens deputāts nedrīkst uzrunāt Saeimu bez sēdes vadītāja atļaujas. Atvēle dodama pēc rakstveida pieprasījuma saņemšanas pieteikšanās kārtībā, izņemot gadījumus, kuri paredzēti 66. pantā.

(2) Deputātam — ministram, pieprasot atvēli runāt, jāpaziņo priekšsēdētājam, vai viņš runās kā deputāts vai kā ministrs.

57. Vienam no patstāvīgā priekšlikuma parakstītājiem pēc parakstītāju savstarpējas vienošanās, ja viņi to pieprasa, dod iespēju izteikties debašu sākumā un beigās.

58. Referentam, Ministru prezidentam un Ministru kabineta pārstāvim apspriežamajā lietā atvēle runāt dodama ārpus kārtas.

59. (1) Gadījumos, kad pieteikušies vairāki runātāji, sēdes vadītājs ļauj izteikties pieteikšanās secībā. Ja pieteikšanās secība nav konstatējama, runātāju secību nosaka sēdes vadītājs.

(2) Ja pirms debašu uzsākšanas frakcijas norādījušas runātājus, kas izteiks frakcijas viedokli, tad atvēli runāt pieteikšanās secībā dod vispirms šiem runātājiem (pa vienam no katras frakcijas).

60. Deputāti, kas pieteikušies debatēs, var savstarpēji samainīties, par to laikus paziņojot sēdes vadītājam.

61. Ja deputāts, kas pieteicies debatēs, neatrodas zālē, kad viņa kārta pienākusi, viņš savu kārtu zaudē. Viņam atvēl runāt tikai pēc tam, kad pārējie sarakstā iekļautie runātāji izteikušies.

62. (1) Neviens deputāts, izņemot referentu, Ministru prezidentu un Ministru kabineta pārstāvi apspriežamajā lietā, nedrīkst runāt vienā un tajā pašā lietā vairāk par divām reizēm.

(2) Šis noteikums neattiecas uz likumprojektu apspriešanu otrajā un trešajā lasījumā, kad katrs deputāts drīkst runāt ne vairāk kā divas reizes par katra balsojuma priekšmetu: panta punktu vai daļu, pantu kopumā vai pantu grupu.

63. Kad visi sarakstā iekļautie runātāji izteikušies, sēdes vadītājs pasludina debates par izbeigtām un norāda uz to ar āmura piesitienu. Pēc tam runā, ja viņš to vēlas, vienīgi referents.

64. Runas laiks referentam, Ministru prezidentam un Ministru kabineta pārstāvim apspriežamajā lietā nedrīkst pārsniegt vienu stundu, bet pārējiem runātājiem — piecpadsmit minūtes, bet, runājot otro reizi, — piecas minūtes. Izņēmuma gadījumos Saeima bez debatēm lemj par runas laika pagarināšanu.

65. (1) Pēc ne mazāk kā desmit deputātu priekšlikuma Saeima var nolemt (54. p.):

1) saīsināt runas laiku;

2) slēgt runātāju sarakstu.

(2) Pēc ne mazāk kā divdesmit deputātu priekšlikuma Saeima var nolemt (54. p.) izbeigt debates. Pēc tam atvēl runāt vienīgi tiem, kas pieteikušies 59. panta otrajā daļā noteiktajā kārtībā.

66. Ārpus kārtas vārds dodams runātājiem:

1) par Kārtības ruļļa neievērošanu vai pārkāpšanu;

2) par kārtību, kādā apspriežamā lieta tālākvirzāma.

67. Deputāti, kas vēlas ārpus darba kārtības sniegt steidzamu ziņojumu, piesakās pie sēdes vadītāja, no kura ieskata ir atkarīgs, vai vārdu dot un vai to dot ārpus kārtas.

68. Domu apmaiņa par steidzamiem ziņojumiem (67. p.) nav pieļaujama.

69. Runātāji runā no tribīnes.

70. Runātājs nedrīkst novirzīties no apspriežamā temata.

71. Starpsaucieni ir atļauti, bet sarunas starp runātāju tribīnē un deputātiem nav pieļaujamas.

72. Sēdi vada priekšsēdētājs vai viņa biedrs (21. p.). Piezīmes vai domu apmaiņa par viņa rīkojumiem attiecībā uz sēdes vadīšanu nav pieļaujamas, izņemot 66. pantā minēto gadījumu.

73. Sēdes vadītājs var pārtraukt runātāju (69., 70., 71., 72. un 74. p.) un izteikt viņam piezīmi.

74. Ja runātājs vai kāds sēdes dalībnieks nepaklausa sēdes vadītāja aizrādījumiem vai atļaujas lietot apvainojošus vai ar Saeimas cieņu nesavienojamus izteicienus vai traucēt kārtību sēdes laikā, sēdes vadītājs viņu sauc pie kārtības vai liedz viņam runāt, vai sevišķi svarīgos gadījumos liek Saeimai priekšā izslēgt viņu uz vienu līdz sešām sēdēm. Izslēgtais nedrīkst atrasties deputātiem paredzētajā sēžu zāles daļā.

75. Iepriekšējā pantā minēto sēdes vadītāja priekšlikumu Saeima izlemj bez debatēm, uzklausījusi izslēdzamā vai viņa frakcijas pārstāvja paskaidrojumus.

76. Ja sēdē izceļas troksnis vai nekārtības un sēdes vadītāja pūles atjaunot kārtību ir nesekmīgas, sēdes vadītājs atstāj savu sēdekli, un līdz ar to sēde uzskatāma par pārtrauktu uz pusstundu. Ja arī pēc sēdes atjaunošanas troksnis vai nekārtības nemitējas, sēdes vadītājs sēdi slēdz.

77. (1) Saeimas sēdes ir atklātas. Pēc desmit deputātu, Valsts prezidenta, Ministru prezidenta vai ministra prasības Saeima ar ne mazāk kā divu trešdaļu klātesošo deputātu balsu vairākumu var nolemt (54. p.), ka sēde būs aizklāta (Satversmes 22. p.). Aizklātas sēdes dalībnieku pienākums ir sēdē notikušo atklātībā neizpaust.

(2) Atklātās sēdes pārraida valsts radio.

78. Publikai ir aizliegts izteikt piekrišanu vai nepiekrišanu vai citādi traucēt kārtību sēdes laikā. Šādā gadījumā sēdes vadītājs var izraidīt no sēžu zāles atsevišķas personas vai visu publiku.

2. Likumdošanas kārtība

79. (1) Likumprojektus Saeimai var iesniegt:

1) Valsts prezidents,

2) Ministru kabinets,

3) Saeimas komisijas,

4) ne mazāk kā pieci deputāti,

5) viena desmitā daļa vēlētāju (Satversmes 65. p.). Tiem jābūt noformētiem likumprojektu veidā.

(2) Valsts prezidentam ir tiesības iesniegt arī likuma ierosinājumus, kuri var nebūt noformēti kā likumprojekti.

80. (1) Katrs iesniedzamais likumprojekts tā iesniedzējiem jāparaksta.

(2) Ja likumprojekts paredz starptautiskā līguma apstiprināšanu, tam jāpievieno attiecīgā līguma oficiālais teksts, kā arī tā tulkojums latviešu valodā, ja līguma oficiālais teksts nav latviešu valodā.

(3) Likumprojektus, kuri iesniegti, neievērojot šā panta prasības, Prezidijs ir tiesīgs atdot to iesniedzējiem atpakaļ.

81. Likumprojekts, kas Saeimai iesniegts likumā «Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu» noteiktajā kārtībā, ir nododams tautas nobalsošanai, ja Saeima noraida tā nodošanu komisijām, noraida to kopumā vai pieņem ar satura grozījumiem.

82. (1) Par saņemtajiem likumprojektiem līdz ar savu atzinumu par to tālākvirzīšanu Prezidijs ziņo Saeimai, kas lemj par likumprojektu nodošanu komisijām, nosakot atbildīgo komisiju, vai par to noraidīšanu.

(2) Deputātiem jānodrošina iespēja saņemt iesniegtos likumprojektus un Prezidija atzinumu vismaz septiņas dienas pirms Prezidija ziņojuma. Ja nepieciešams, Prezidijs šo termiņu var saīsināt.

(3) Visi iesniegtie likumprojekti, pirmajam lasījumam izstrādātie alternatīvie likumprojekti (85. p.), izskatīšanai otrajā vai trešajā lasījumā sagatavotie likumprojekti, kā arī Prezidija un komisiju atzinumi par tiem nosūtāmi Valsts prezidentam un Ministru prezidentam.

83. (1) Ja noteiktā termiņā iesniegti Satversmes 81. panta kārtībā Ministru kabineta izdotie noteikumi, Saeima lemj par to nodošanu komisijām.

(2) Ja Saeima šādu lēmumu nav pieņēmusi, noteikumi uzskatāmi par atceltiem no šā brīža, ja Saeima nav nolēmusi citādi.

(3) Komisijām nodotie noteikumi apspriežami kā likumprojekti likumdošanas kārtībā.

84. Nododot vienu un to pašu likumprojektu divām vai vairākām komisijām, Saeima var noteikt termiņu (54. p.), kādā komisijām likumprojekts jāizskata un jāiesniedz atbildīgajai komisijai vai Prezidijam savi priekšlikumi.

85. Komisijas, kurām Saeima nodevusi attiecīgo likumprojektu, var izstrādāt savu alternatīvu likumprojektu izskatīšanai pirmajā lasījumā.

86. (1) Nevienu likumprojektu nedrīkst iekļaut darba kārtībā un izskatīt Saeimas sēdē, pirms tas nav izskatīts atbildīgajā komisijā. Ja likumprojektu ir izstrādājusi un 79. pantā noteiktajā kārtībā iesniegusi komisija, kuru Saeima noteikusi par atbildīgo, likumprojekts virzāms izskatīšanai pirmajā lasījumā bez atkārtotas izskatīšanas atbildīgajā komisijā, ja tas nav nodots arī citām komisijām.

(2) Saeimas sēdē izskatāmi arī tie likumprojekti, kurus atbildīgā komisija noraidījusi, ja:

1) likumprojektu iesniedzis Ministru kabinets;

2) likumprojekts iesniegts Satversmes ` kārtībā;

3) izskatīšanu pieprasa likumprojekta iesniedzējs.

(3) Ministru kabineta iesniegtos likumprojektus nedrīkst ņemt atpakaļ bez atbildīgās komisijas atzinuma un Saeimas piekrišanas.

(4) Ja atbildīgā komisija atzīst, ka Ministru kabineta iesniegtais likumprojekts pārstrādājams, pēc šīs komisijas priekšlikuma Saeima var to atdot Ministru kabinetam atpakaļ.

87. Nevienu likumprojektu nedrīkst izskatīt pirmajā lasījumā, ja:

1) deputātiem nav bijusi nodrošināta iespēja to saņemt vismaz septiņas dienas iepriekš. Šis noteikums nav attiecināms uz Saeimas ārkārtas sesiju vai ārkārtas sēdi, kā arī uz gadījumiem, kad Saeima nolēmusi citādi;

2) tas paredz budžetā neparedzētus izdevumus un tam nav pievienota finansu ministra atsauksme.

88. Izskatot likumprojektu pirmajā lasījumā, atbildīgās komisijas ievēlētais referents (177. p.) sniedz ziņojumu. Pēc ziņojuma atklājamas debates par likumprojekta principiem.

89. (1) Pēc debašu izbeigšanas Saeima lemj par likumprojekta pieņemšanu pirmajā lasījumā.

(2) Ja iesniegti vairāki likumprojekta varianti, Saeima pēc debatēm par visiem projektiem lemj, kuru no tiem pieņems pirmajā lasījumā. Balsojami visi līdz debašu beigām neatsauktie likumprojekti to iesniegšanas secībā.

90. Ja likumprojekts pieņemts pirmajā lasījumā, Saeima lemj (54. p.) par termiņu, kādā iesniedzami priekšlikumi. Šo termiņu nedrīkst noteikt īsāku par piecām dienām. Šis noteikums neattiecas uz likumprojektiem, kurus Saeima atzinusi par steidzamiem.

91. (1) Ja likumprojekts nav pieņemts pirmajā lasījumā, tas uzskatāms par noraidītu un to var atkārtoti iesniegt izskatīšanai šajā sesijā tikai tad, ja likumprojektu parakstījis vismaz 51 deputāts vai arī tajā izdarīti grozījumi.

(2) Ja pirmajā lasījumā tiek noraidīts likumprojekts, kas iesniegts kā Satversmes 81. panta kārtībā Ministru kabineta izdotie noteikumi, tad šie noteikumi uzskatāmi par atceltiem no šā brīža, ja Saeima nav nolēmusi citādi.

92. (1) Likumprojekti, kas pēc atbildīgās komisijas vai desmit deputātu priekšlikuma ar Saeimas lēmumu atzīti par steidzamiem, apspriežami tikai divos lasījumos. Lēmums par steidzamību jāpieņem pirms debatēm pirmajā lasījumā (54. p.).

(2) Ja likumprojekts, kas atzīts par steidzamu, pieņemts pirmajā lasījumā, Saeima lemj (54. p.), kad tas tiks izskatīts otrajā lasījumā, dodot iespēju iesniegt priekšlikumus.

93. Pēc desmit deputātu priekšlikuma Saeima ar klātesošo deputātu absolūto balsu vairākumu var atcelt lēmumu, ar kuru likumprojekts atzīts par steidzamu (54. p.).

94. Likumprojektu otrajam lasījumam, pieaicinot Saeimas juridiskā dienesta un valsts valodas speciālistus, sagatavo atbildīgā komisija, dodot atzinumus par iesniegtajiem priekšlikumiem un, ja nepieciešams, pievienojot savus priekšlikumus.

95. (1) Priekšlikumus par grozījumiem un papildinājumiem likumprojektā vai lēmuma projektā var iesniegt Valsts prezidents, Ministru prezidents, komisija, frakcija vai politiskais bloks, deputāts, ministrs un ministra pilnvarota valsts amatpersona. Priekšlikumi iesniedzami rakstveidā atbildīgajai komisijai vai Saeimas Kancelejai, kas tos nekavējoties nodod atbildīgajai komisijai.

(2) Priekšlikumus, kas attiecas uz likumdošanas tehniku un kodifikāciju, var iesniegt arī Saeimas juridiskais dienests.

96. (1) Nevienu likumprojektu nedrīkst iekļaut darba kārtībā un izskatīt otrajā lasījumā, ja:

1) tam nav pievienoti visi noteiktā termiņā un kārtībā (90., 92. un 95. p.) iesniegtie priekšlikumi, izņemot priekšlikumus, kurus to iesniedzēji atsaukuši;

2) otrajam lasījumam sagatavotais likumprojekts un visi noteiktā termiņā un kārtībā iesniegtie priekšlikumi nav bijuši pieejami deputātiem vismaz piecas dienas iepriekš. Šis noteikums neattiecas uz likumprojektiem, kas atzīti par steidzamiem.

(2) Priekšlikumi pēc iespējas sakārtojami 101. pantā norādītajā secībā.

97. Izskatot likumprojektu otrajā lasījumā, referents (177. p.) sniedz ziņojumu, pēc kura tiek uzsākta likumprojekta izskatīšana pa pantiem.

98. Otrajā lasījumā debates ir atļautas tikai par atsevišķu pantu vai tā daļu.

99. (1) Otrajā lasījumā notiek balsošana par katru panta punktu vai daļu, pantu kopumā vai pantu grupu.

(2) Ja par pantu nav iesniegti priekšlikumi un deputātiem nav iebildumu attiecībā uz šo pantu, par to atsevišķi nebalso.

100. Otrajā lasījumā balsojami tikai tie priekšlikumi, kas noteiktā termiņā (90. un 92. p.) iesniegti atbildīgajai komisijai vai Saeimas Kancelejai un līdz balsošanai nav atsaukti.

101. (1) Iesniegtos priekšlikumus uz balsošanu liek šādā secībā:

1) priekšlikumus par attiecīgā panta vai tā daļas izslēgšanu no likumprojekta;

2) priekšlikumus, kuri visvairāk atšķiras no atbildīgās komisijas priekšlikuma;

3) priekšlikumus, kuri mazāk būtiski atšķiras no atbildīgās komisijas priekšlikuma;

4) atbildīgās komisijas priekšlikumus.

(2) Ja balsošanas secību nevar noteikt pēc minētajām pazīmēm, to nosaka sēdes vadītājs.

102. Par pieņemtu uzskatāms tas priekšlikums, kurš saņēmis klātesošo deputātu absolūto balsu vairākumu.

103. Viena un tā paša likumprojekta dažādu daļu vienlaicīga izskatīšana otrajā un trešajā lasījumā nav pieļaujama.

104. (1) Pēc visu priekšlikumu izskatīšanas sēdes vadītājs liek uz balsošanu likumprojektu kopumā ar pieņemtajiem priekšlikumiem.

(2) Ja Saeima šādā veidā pieņēmusi likumprojektu, tas nododams atpakaļ atbildīgajai komisijai sagatavošanai trešajam lasījumam. Pēc likumprojekta pieņemšanas otrajā lasījumā Saeima lemj (54. p.) par termiņu, kādā iesniedzami priekšlikumi. Šo termiņu nedrīkst noteikt īsāku par piecām dienām.

(3) Ja Saeima likumprojektu otrajā lasījumā nepieņem, to nodod atpakaļ atbildīgajai komisijai un tas var tikt no jauna iesniegts izskatīšanai otrajā lasījumā, ievērojot 94. un 96. panta noteikumus.

105. Ja Saeima 104. panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā nobalso kopumā par likumprojektu, kas atzīts par steidzamu, likums uzskatāms par pieņemtu.

106. (1) Likumprojektu trešajam lasījumam, pieaicinot Saeimas juridiskā dienesta un valsts valodas speciālistus, sagatavo atbildīgā komisija, dodot atzinumus par iesniegtajiem priekšlikumiem un, ja nepieciešams, pievienojot savus priekšlikumus.

107. Priekšlikumi pēc likumprojekta izskatīšanas otrajā lasījumā iesniedzami 95. pantā noteiktajā kārtībā. Priekšlikumus, kas otrajā lasījumā, balsojot par tiem atsevišķi, tika noraidīti, nevar atkārtoti iesniegt pēc otrā lasījuma. Šādus priekšlikumus atbildīgā komisija neizskata un nepievieno projektam, virzot to izskatīšanai trešajā lasījumā.

108. (1) Nevienu likumprojektu nedrīkst iekļaut darba kārtībā un izskatīt trešajā lasījumā, ja:

1) tam nav pievienoti visi noteiktā termiņā un kārtībā (104. un 95. p.) iesniegtie priekšlikumi, izņemot tos priekšlikumus, kurus to iesniedzēji atsaukuši;

2) trešajam lasījumam sagatavotais likumprojekts un visi noteiktā termiņā un kārtībā iesniegtie priekšlikumi nav bijuši pieejami deputātiem vismaz piecas dienas iepriekš.

(2) Priekšlikumi pēc iespējas sakārtojami 101. pantā norādītajā secībā.

109. Izskatot likumprojektu trešajā lasījumā, referents (177. p.) sniedz ziņojumu. Apspriežami un balsojami tikai tie panti, par kuriem pēc otrā lasījuma iesniegti priekšlikumi.

110. Trešajā lasījumā balsojami tikai tie priekšlikumi (arī priekšlikumi par pārejas noteikumiem), kas noteiktā termiņā (104. p.) iesniegti atbildīgajai komisijai vai Saeimas Kancelejai un līdz balsošanai nav atsaukti.

111. (1) Ja nepieciešams, pārejas noteikumu veidā nosakāma likuma piemērošanas kārtība, kā arī dodami valdībai un pašvaldībām likuma darbības nodrošināšanai nepieciešamie uzdevumi.

(2) Ja, pieņemot likumprojektu, rodas pretrunas ar spēkā esošajiem likumiem, Saeimai jānosaka, ka jaunais likums vai tā atsevišķas daļas stāsies spēkā vienlaikus ar grozījumiem spēkā esošajos likumos.

112. Pēc visu priekšlikumu izskatīšanas sēdes vadītājs liek uz balsošanu likumprojektu kopumā ar pieņemtajiem priekšlikumiem.

113. Ja Saeima likumprojektu trešajā lasījumā nepieņem, to nodod atpakaļ atbildīgajai komisijai un tas var tikt no jauna iesniegts izskatīšanai trešajā lasījumā, ievērojot 107. un 108. panta noteikumus.

114. (1) Likumprojekts uzskatāms par pieņemtu un līdz ar to kļūst par likumu, ja tas apspriests trijos lasījumos, bet steidzamības gadījumā — divos lasījumos un, balsojot par to kopumā, ieguvis klātesošo deputātu absolūto balsu vairākumu.

(2) Valsts budžeta projektu, kā arī grozījumus valsts budžetā drīkst pieņemt divos lasījumos.

115. Ja Valsts prezidents Satversmes 71. panta kārtībā ir prasījis likuma otrreizēju caurlūkošanu, Saeima nākamajā sēdē lemj par Valsts prezidenta motivēto iebildumu nodošanu komisijām, nosakot atbildīgo komisiju un termiņu, kādā likums izskatāms. Atkārtoti izskatot likumu, piemērojami noteikumi par likumprojekta izskatīšanu trešajā lasījumā.

116. Saeimas pieņemtos likumus Prezidijs nosūta Valsts prezidentam izsludināšanai, atzīmējot teksta beigās likuma pieņemšanas gadu un dienu šādi: "Likums Saeimā pieņemts (datums)."

3. Patstāvīgie priekšlikumi, jautājumi un pieprasījumi

117. Patstāvīgs priekšlikums iesniedzams ar vismaz desmit deputātu parakstiem Saeimas lēmuma projekta veidā un apspriežams vienā lasījumā. Apspriešana notiek tajā pašā sēdē, kurā priekšlikums iesniegts, ja tam piekrīt iesniedzēji un neviens deputāts neceļ iebildumus. Ja celti iebildumi, Saeima lemj (54. p.) par šāda priekšlikuma iekļaušanu nākamās sēdes darba kārtībā vai nodošanu komisijām, nosakot termiņu, kādā iesniedzami priekšlikumi (95 p.).

118. Patstāvīgā priekšlikuma iesniedzēji var ņemt to atpakaļ, tomēr katram deputātam ir tiesības šo priekšlikumu uzturēt, ja to atbalsta vismaz desmit deputāti. Atbalsts priekšlikumam izsakāms balsojot.

119. (1) Ne mazāk kā pieci deputāti var rakstveidā iesniegt jautājumus Ministru kabineta locekļiem un Latvijas Bankas prezidentam.

(2) Saeimas sēdes laikā jautājumi iesniedzami Prezidijam, un tos izsniedz deputātiem šajā sēdē. Saeimas sēžu starplaikā jautājumi iesniedzami Saeimas Kancelejai, un tos izsniedz deputātiem ne vēlāk kā nākamajā Saeimas sēdē.

120. (1) Prezidijs ziņo Saeimas sēdē par to, kas jautājumu ir iesniedzis un kam tas ir adresēts.

(2) Pēc Prezidija ziņojuma pirmais jautājuma parakstītājs vai kāds cits no parakstītājiem (119. p.) pēc viņu savstarpējās vienošanās var izteikties, lai nopamatotu jautājumu, ja par to ir norādīts, iesniedzot jautājumu.

121. Jautātāji var norādīt, ka viņiem pietiek ar rakstveida atbildi.

122. Jautājumu sēdes vadītājs nekavējoties paziņo Ministru prezidentam, kā arī attiecīgajiem Ministru kabineta locekļiem vai Latvijas Bankas prezidentam.

123. (1) Rakstveida vai mutvārdu atbilde Ministru kabineta loceklim vai Latvijas Bankas prezidentam jādod nākamajā Saeimas sēdē, bet to nevar prasīt agrāk par 48 stundām pēc jautājuma saņemšanas. Rakstveida atbilde izsniedzama deputātiem.

(2) Pēc atbildes pieļaujamas debates, ja to prasa vismaz desmit deputāti un Saeima tam piekrīt (54. p.). Cita balsošana šajā gadījumā nav pieļaujama.

124. (1) Ne mazāk kā desmit deputāti var rakstveidā iesniegt pieprasījumus Ministru kabineta locekļiem.

(2) Saeimas sēdes laikā pieprasījumi iesniedzami Prezidijam, Saeimas sēžu starplaikā — Saeimas Kancelejai, un tos nekavējoties izsniedz deputātiem.

125. (1) Prezidijs ziņo Saeimas sēdē par iesniegtajiem pieprasījumiem, norādot, kas pieprasījumu ir iesniedzis un kam tas ir adresēts.

(2) Pēc Prezidija ziņojuma pirmais pieprasījuma parakstītājs vai kāds cits no parakstītājiem (124 p.) pēc viņu savstarpējas vienošanās var izteikties, lai motivētu pieprasījumu, ja par to ir norādīts, iesniedzot pieprasījumu.

126. (1) Pieprasījumi, kurus iesniedzēji nav atzinuši par steidzamiem, nododami Pieprasījumu komisijai (149. p.).

(2) Pieprasījumu komisijai pieprasījumi jāpārbauda un divu nedēļu laikā jāiesniedz Prezidijam atzinums, kurā jānorāda, vai pieprasījums pieņemams vai ne. Atzīstot pieprasījumu par pieņemamu, Pieprasījumu komisija to attiecīgi formulē un dod atzinumu par tā tālākvirzīšanu.

(3) Par pieprasījuma pieņemšanu vai noraidīšanu lemj Saeima.

127. (1) Saeima lemj, vai pieprasījums atzīstams par steidzamu (54. p.), ja iesniedzēji to atzinuši par steidzamu un tas iesniegts Saeimas Kancelejai līdz pulksten 12.00 iepriekšējā dienā pirms Saeimas sēdes un bijis pieejams frakcijām un deputātiem ne vēlāk kā līdz pulksten 14.00 šajā pašā dienā.

(2) Ja Saeima atzīst pieprasījumu par steidzamu, tā nekavējoties uzsāk šā pieprasījuma apspriešanu pēc būtības un balso par tā pieņemšanu. Ja steidzamība tiek noraidīta, pieprasījums nododams Pieprasījumu komisijai ((149. p.).

128. Pieņemtā pieprasījuma un tam pievienoto dokumentu norakstus sēdes vadītājs nekavējoties nosūta Ministru prezidentam un attiecīgā resora vadītājam, kā arī Pieprasījumu komisijai.

129. (1) Atbilde uz pieprasījumu Ministru kabineta locekļiem jādod rakstveidā ne vēlāk kā septiņu dienu laikā pēc tā saņemšanas. Atbilde izsniedzama deputātiem un iekļaujama Saeimas nākamās sēdes darba kārtībā; tad arī notiek debates.

(2) Atbilde uz pieprasījumu nav atliekama uz nākamo sesiju, ja lēmums par pieprasījuma steidzamību pieņemts vismaz trīs dienas pirms sesijas slēgšanas.

130. (1) Ne mazāk kā desmit deputāti vai Pieprasījumu komisija var iesniegt lēmuma projektu sakarā ar pieprasījumu, arī par neuzticības izteikšanu Ministru kabinetam, atsevišķam ministram vai valsts ministram. Šajā gadījumā nav piemērojams 117. panta noteikums par lēmuma projekta apspriešanas atlikšanu uz nākamo sēdi vai nodošanu komisijām.

(2) Ja nepieciešams, Saeima nosaka laiku priekšlikumu iesniegšanai.

131. Ja jautājumi vai pieprasījumi saņemti tādā skaitā, ka traucē Saeimas likumdošanas darbību, Prezidijs to izskatīšanai nosaka atsevišķu sēdi, bet ne biežāk kā reizi nedēļā. Par šādu sēdi paziņo deputātiem vismaz 24 stundas iepriekš.

4. Balsošana

132. Pirms balsošanas sēdes vadītājs paziņo balsošanas kārtību.

133. Katrs deputāts var prasīt priekšlikuma izskatīšanu un balsošanu pa daļām (54. p.).

134. Priekšlikumi balsojami 101. pantā noteiktajā secībā pirms tā panta, uz kuru tie attiecas. Priekšlikumi, kas var papildināt citu priekšlikumu, balsojami pirms tā. Pēc priekšlikumu, kā arī atsevišķu panta daļu nobalsošanas pants balsojams kopumā.

135. Ja kāds deputāts iesniedz priekšlikumu, ka attiecīgā lieta pēc būtības nav apspriežama Saeimā, tad šāds priekšlikums balsojams vispirms (54. p.).

136. Tāpat pirms balsošanas pēc būtības izšķirami priekšlikumi par lietas atlikšanu, nodošanu atpakaļ komisijai, papildu ziņu ievākšanu un tamlīdzīgi (54. p.).

137. Balsojot par Saeimas sēžu laiku, tālākie termiņi balsojami pirms tuvākajiem.

138. (1) Pirms balsošanas pēc sēdes vadītāja rīkojuma tiek zvanīts.

(2) Balsošanas laikā nevienam vārdu nedod.

(3) Pēc balsošanas rezultāta paziņošanas tālāka balsu pieņemšana vai grozīšana netiek pieļauta.

139. Balsošana Saeimas sēdēs notiek atklāti ar elektroniskās balsošanas iekārtas palīdzību, izņemot gadījumus, kad noteikta cita kārtība. Par klātesošiem balsošanā uzskatāmi tie deputāti, kas balsojuši "par", "pret" vai "atturas".

140. (1) Ne mazāk kā desmit deputāti var pieprasīt, lai balsošana būtu aizklāta — ar elektroniskās balsošanas iekārtas palīdzību vai ar vēlēšanu zīmēm (54. p.). Aizklātai balsošanai dodama priekšroka. Balsošana, kas saistīta ar uzticības vai neuzticības izteikšanu Ministru kabinetam, atsevišķam ministram vai valsts ministram, izdarāma atklāti.

(2) Ne mazāk kā desmit deputāti var pieprasīt, lai pēc balsošanas nolasa katra deputāta balsojumu (54. p.).

141. (1) Ja balsis sadalījušās vienādi ("par" vienādi ar "pret" un "atturas"), izdarāma pārbalsošana.

(2) Ja arī pārbalsojot balsis sadalījušās vienādi, balsojamais priekšlikums nav pieņemts.

142. Ja balsošanas rezultātu pamatoti (54. p.) apšauba vismaz pieci deputāti, izdarāma pārbalsošana.

143. Lēmumi pieņemami ar klātesošo deputātu absolūto balsu vairākumu, izņemot sevišķus Satversmē paredzētus gadījumus.

144. Katram deputātam, kā arī Saeimas frakcijas vai politiskā bloka pārstāvim ir tiesības par balsošanas motīviem rakstveidā iesniegt attiecīgu ziņojumu, kas pievienojams Saeimas sēdes stenogrammai; ziņojuma iesniedzējs var arī sniegt mutvārdu paskaidrojumu ne ilgāk kā piecas minūtes.

5. Stenogrammas

145. Saeimas sēžu norisi fiksē fonogrammā, pēc kuras sagatavo stenogrammu. Par stenogrammas atbilstību fonogrammai atbild Stenogrammu nodaļas vadītājs. Fonogramma tiek saglabāta. Valodas speciālisti novērš kļūdas stenogrammā, precizē personvārdu, svešvārdu, ģeogrāfisko nosaukumu rakstību, uzņēmumu, iestāžu un organizāciju, likumu, lēmumu un starptautisko līgumu nosaukumus.

146. Stenogrammai pievieno:

1) Saeimas sēdes protokolu, kurā fiksēta sēdē izskatītā darba kārtība, pieņemtie lēmumi un balsošanas rezultāti. Saeimas sēdes protokolu sagatavo Stenogrammu nodaļa, un to paraksta sēdes vadītājs — Saeimas priekšsēdētājs vai viņa biedrs — un Saeimas sekretārs vai viņa biedrs;

2) stenogrammas satura rādītāju;

3) elektroniskās balsu skaitīšanas iekārtas fiksētos balsojumu datus.

147. (1) Izrakstus no atklāto sēžu stenogrammām un atklāto sēžu stenogrammu kopijas izsniedz deputātiem pēc viņu pieprasījuma.

(2) Kārtību, kādā deputāti var iepazīties ar slēgto sēžu stenogrammām, nosaka Prezidijs.

148. Personas, kuras piedalījušās Saeimas slēgto sēžu stenogrammu sagatavošanā, dod parakstu, ka tās stenogrammu saturu neizpaudīs.

VI. SAEIMAS KOMISIJAS

149. (1) Saeimā pastāvīgi darbojas šādas komisijas:

1) Ārlietu komisija;

2) Budžeta un finansu (nodokļu) komisija;

3) Juridiskā komisija;

4) Cilvēktiesību komisija;

5) Izglītības, kultūras un zinātnes komisija;

6) Aizsardzības un iekšlietu komisija;

7) Valsts pārvaldes un pašvaldības komisija;

8) Vides un sabiedrisko lietu komisija;

9) Tautsaimniecības, agrārās un reģionālās politikas komisija;

10) Sociālo un darba lietu komisija;

11) Mandātu un iesniegumu komisija;

12) Pieprasījumu komisija;

13) Revīzijas komisija;

14) Saimnieciskā komisija;

15) Nacionālās drošības komisija.

(2) Katras komisijas skaitlisko sastāvu, kā arī komisijas izveidošanas principus nosaka Saeima.

150. Atsevišķu likumdošanas uzdevumu veikšanai Saeima var izveidot speciālas komisijas. Saeimai jāieceļ noteiktiem gadījumiem parlamentārās izmeklēšanas komisijas, ja to pieprasa ne mazāk kā viena trešdaļa deputātu (Satversmes 26. p.). Priekšlikumi par šādas komisijas izveidošanu izskatāmi tuvākajā Saeimas kārtējā sēdē.

151. Komisijas pirmo sēdi sasauc un līdz komisijas priekšsēdētāja ievēlēšanai vada Saeimas sekretārs. Turpmākās sēdes sasauc un vada komisijas priekšsēdētājs.

152. Komisija ievēlē no saviem locekļiem priekšsēdētāju un sekretāru, ja nepieciešams — arī priekšsēdētāja biedru. Par šīm vēlēšanām ziņo Prezidijam.

153. (1) Par komisijas priekšsēdētāju deputāts vienā un tajā pašā laikā var būt tikai vienā pastāvīgajā komisijā.

(2) Deputāts vienā un tajā pašā laikā var būt ne vairāk kā divu pastāvīgo komisiju loceklis.

154. Ja komisijas priekšsēdētājs vai viņa biedrs sēdē nepiedalās, sēdi atklāj un vada komisijas sekretārs.

155. Darbu sagatavošanai vai sevišķu uzdevumu veikšanai komisija var ievēlēt no saviem locekļiem vienu vai vairākas apakškomisijas.

156. Apakškomisijas pirmo sēdi sasauc un līdz apakškomisijas priekšsēdētāja ievēlēšanai vada komisijas sekretārs. Turpmākās sēdes sasauc un vada apakškomisijas priekšsēdētājs (154. p.).

157. Apakškomisija ievēlē no saviem locekļiem priekšsēdētāju un sekretāru. Par šīm vēlēšanām ziņo Prezidijam.

158. Savus lēmumus un priekšlikumus apakškomisija iesniedz komisijas sēdei.

159. Komisijas sēdes ir atklātas, bet uz Saeimas vai komisijas lēmuma pamata var rīkot arī aizklātas sēdes.

160. Komisijas sēdes ir pilntiesīgas, ja tajās piedalās vismaz puse no komisijas locekļu skaita.

161. Komisijas locekļiem sēdē jāierodas noteiktā laikā un jāpaliek līdz sēdes beigām.

162. Visi klātesošie komisijas locekļi parakstās, apliecinot savu piedalīšanos sēdē.

163. Komisijas sēdes tiek protokolētas. Protokolus paraksta sēdes vadītājs un sekretārs. Protokolam jābūt pieejamam komisijas locekļiem ne vēlāk kā trīs dienas pēc komisijas sēdes.

164. Katram komisijas loceklim ir tiesības pievienot savu atsevišķo viedokli protokolam ne vēlāk kā nākamajā sēdē.

165. Ja kāds komisijas loceklis bez svarīga iemesla izlaidis trīs sēdes pēc kārtas, komisijas priekšsēdētājs to paziņo viņa frakcijai vai politiskajam blokam. Ja arī pēc tam komisijas loceklis neierodas sēdēs, pēc komisijas priekšlikuma Saeima 34. pantā noteiktajā kārtībā var viņu atsaukt un ievēlēt citu.

166. Komisija izskata likumprojektus, priekšlikumus un iesniegumus uz Saeimas lēmuma pamata vai iesniedz tos pati, ja tie ir saistīti ar komisijas mērķiem.

167. (1) Saeimas pilnvaru laikam beidzoties, komisiju dokumentārie materiāli nododami Saeimas arhīvā.

(2) Komisijas likvidēšanas vai darbības izbeigšanas gadījumā komisijas materiāli nododami Prezidijam, kas tos savukārt nodod citai komisijai vai uzglabā Saeimas arhīvā.

168. Ziņas par komisijas slēgtajām sēdēm atklātībai var sniegt vienīgi ar komisijas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja biedra (ja tāds ir ievēlēts) un sekretāra kopēju piekrišanu.

169. (1) Komisijas sēdēs var piedalīties ar padomdevēja tiesībām Prezidija locekļi un viens no deputātiem, kas parakstījuši attiecīgo likumprojektu vai citu iesniegumu, kā arī citu komisiju izraudzītie ziņotāji par apspriežamo likumprojektu. Komisijai ir tiesības pieaicināt lietpratējus — gan pastāvīgus, gan atsevišķiem gadījumiem. Viņiem ir padomdevēja tiesības.

(2) Komisijas sēdē var būt klāt arī citi deputāti, bet padomdevēja tiesības viņi bauda tikai uz īpaša komisijas lēmuma pamata.

(3) Komisijas atklātajās sēdēs var būt klāt frakcijas vai politiskā bloka pilnvarota persona, kā arī deputāta palīgs.

170. Uz atbildīgās komisijas sēdēm uzaicināmi arī citu komisiju izraudzītie ziņotāji par apspriežamo likumprojektu.

171. Komisiju sēdēs var piedalīties ar padomdevēja tiesībām arī ministri vai viņu pilnvarotas valsts amatpersonas.

172. (1) Komisijai ir tiesības tieši, bez Prezidija starpniecības, pieprasīt savai darbībai vajadzīgās ziņas un paskaidrojumus no attiecīgā ministra un viņam padotajām (viņa pakļautībā vai pārraudzībā esošajām) iestādēm, kā arī no pašvaldībām un uzaicināt paskaidrojumu sniegšanai attiecīgās amatpersonas.

(2) Apakškomisijas sazinās ar ministrijām un citām iestādēm ar savu komisiju starpniecību.

173. (1) Parlamentārās izmeklēšanas komisijai (150. p.) ir tiesības atbilstoši Saeimas noteiktajam uzdevumam izsaukt un nopratināt arī privātpersonas un, ja nepieciešams, pieaicinot lietpratējus, izdarīt revīzijas valdības, pašvaldību un privātajās iestādēs un uzņēmumos, ja privātās iestādes un uzņēmumi tieši vai netieši saņem valsts pabalstus, kredītus vai pasūtījumus vai piedalās valsts vai pašvaldību īpašuma privatizācijā.

(2) Ja šajā pantā minētās personas, iestādes vai uzņēmumi nepilda ar nopratināšanu vai revīziju saistītās parlamentārās izmeklēšanas komisijas prasības, policijai pēc komisijas pieprasījuma jāveic piespiedu pasākumi šo prasību izpildīšanai.

174. (1) Likumprojektus atbildīgā komisija izskata pirms katra lasījuma.

(2) Ja nepieciešams, likumprojektus iepriekšējai sagatavošanai nodod apakškomisijai, ja tāda ir.

(3) Pirms likumprojekta apspriešanas komisija izraugās vienu no komisijas locekļiem, kurš ziņos komisijai par šo projektu.

175. Lēmumi komisijā pieņemami ar klātesošo komisijas locekļu absolūto balsu vairākumu.

176. Komisijas atzinumi, kas apstiprināmi Saeimā, ja nepieciešams, formulējami Saeimas lēmumu projektu veidā. Tiem var pievienot uzziņas materiālu.

177. Pēc lietas izskatīšanas komisija ievēlē vienu no komisijas locekļiem par referentu Saeimas sēdē apspriežamajā lietā.

178. Komisijas var rīkot kopējas sēdes. Lēmumus katra komisija pieņem atsevišķi, izņemot lēmumus par kopējās sēdes darba kārtību un darba gaitu. Kopējās sēdēs par sēdes vadību vienojas komisiju priekšsēdētāji.

179. (1) Mandātu un iesniegumu komisija reizi mēnesī sniedz pārskatu par iesniegumiem, kas saņemti no iedzīvotājiem, iestādēm, uzņēmumiem un organizācijām, īsi izklāstot šo iesniegumu saturu. Pārskats izsniedzams deputātiem. Saeimas sēdē pārskats apspriežams tikai pēc komisijas vai vismaz desmit deputātu priekšlikuma 117. pantā noteiktajā kārtībā.

(2) Komisija izskata arī deputātu lietas.

180. (1) Komisijas, kā arī apakškomisijas priekšsēdētājs, viņa biedrs, sekretārs, komisijas locekļi un uzaicinātie lietpratēji atbilstoši budžetā paredzētajām normām saņem atlīdzību par piedalīšanos komisijas vai apakškomisijas sēdēs un komandējuma naudu par braucieniem amata darīšanās ārpus Saeimas sēžu vietas.

(2) Deputāti, kas uz sēdi ierodas pēc noteiktā sēdes sākuma laika vai bez priekšsēdētāja ziņas no sēdes aiziet pirms tās beigām (161. p.), saņem tikai pusi atlīdzības par piedalīšanos sēdē.

(3) Vienas kalendārās dienas laikā notikušās komisijas sēdes neatkarīgi no pārtraukumu skaita un ilguma uzskatāmas par vienu sēdi, un komisijas locekļi saņem atalgojumu kā par piedalīšanos vienā sēdē.

(4) Ja deputāti vienas kalendārās dienas laikā piedalās to komisiju vai apakškomisiju sēdēs, kurās viņi ievēlēti vai uzaicināti atbilstoši 170. panta noteikumiem, viņi saņem atalgojumu par piedalīšanos katrā no šīm sēdēm.

181. Komisija ne vēlāk kā mēneša piektajā dienā iesniedz Saeimas Kancelejai sēžu sarakstu, atzīmējot, cik sēdes iepriekšējā mēnesī apmeklējis katrs komisijas loceklis.

182. Komisiju darbinieki tiek algoti no valsts budžeta, viņus pieņem darbā un atlaiž no tā pēc komisijas priekšsēdētāja priekšlikuma saskaņā ar Latvijas Darba likumu kodeksa noteikumiem.

183. (1) Komisiju darbībā visos gadījumos, kas nav paredzēti šajā nodaļā, pēc analoģijas piemērojami Kārtības ruļļa vispārīgie noteikumi.

(2) Apakškomisiju darbībā piemērojami komisiju darbības noteikumi.

VII. SAEIMAS SAIMNIECĪBA

184. Par Saeimas saimniecību lemj Prezidijs pēc Saimnieciskās komisijas priekšlikuma. Finansu rīkotājs ir Prezidijs vai tā iecelta Saeimas amatpersona.

185. (1) Saeimas grāmatvedību, izdevumu lietderību, likumīgumu un bilanci pārbauda Revīzijas komisija.

(2) Saeimas grāmatvedība revidējama vismaz reizi mēnesī, un revīzijas atzinumi iesniedzami Prezidijam.

VIII. FRAKCIJAS, POLITISKIE BLOKI UN FRAKCIJU PADOME

186. Ne mazāk kā četri vienas politiskās partijas vai viena nosaukuma deputātu kandidātu saraksta deputāti var izveidot frakciju.

187. Frakciju darbinieki tiek algoti no valsts budžeta, viņus pieņem darbā un atlaiž no tā pēc frakcijas vadītāja priekšlikuma un saskaņā ar Latvijas Darba likumu kodeksa noteikumiem.

188. Atsevišķas frakcijas un pie frakcijām nepiederoši deputāti var apvienoties politiskajos blokos, kuri sastāv vismaz no pieciem deputātiem.

189. Par frakciju un politisko bloku sastāvu un visām pārmaiņām tajā nekavējoties jāpaziņo Prezidijam.

190. Prezidijs, frakcijas un politiskie bloki izveido Frakciju padomi, kura noskaidro un saskaņo frakciju un politisko bloku darbību un taktiku Saeimā un komisijās, kā arī nokārto kopā ar Prezidiju 23. panta 4. punktā minētās lietas.

191. Katra frakcija vai politiskais bloks deleģē uz Frakciju padomi vienu pārstāvi.

192. Frakciju padomes atzinumiem ir ieteikuma raksturs, un frakcijām vai politiskajiem blokiem tie nav saistoši. Tomēr frakcijām vai politiskajiem blokiem, kuri nepiekrīt sava pārstāvja atzinumam Frakciju padomes sēdē, par to jāpaziņo Prezidijam nākamās Saeimas sēdes sākumā.

193. (1) Frakciju padomes sēžu darba kārtību noteic un sēdes sasauc Prezidijs. Sēdes vada Saeimas priekšsēdētājs vai viņa biedrs.

(2) Frakciju padomes darba kārtību var papildināt vai grozīt, ja to prasa vismaz viena piektdaļa Frakciju padomes locekļu.

(3) Frakciju padomes sēdes jāsasauc, ja to prasa padomes locekļi, kas pārstāv vismaz vienu piektdaļu no Saeimas sastāva.

194. Saeimas pilnvaru laikam beidzoties, Saeimas frakciju, politisko bloku un Frakciju padomes dokumentārie materiāli nododami Saeimas arhīvā.

IX. DEPUTĀTA PALĪGS

195. (1) Katram deputātam var būt ne vairāk kā divi palīgi, kas tiek atalgoti no valsts budžeta, bet divu deputāta palīgu atalgojuma summa nedrīkst pārsniegt summu, kas paredzēta viena palīga algošanai.

(2) Deputāta palīga uzdevums ir kārtot visus ar deputāta darbību saistītos organizatoriskos, tehniskos, konsultatīvos un citus jautājumus.

196. Deputāta palīga pienākums ir:

1) sekmēt deputāta darbību Saeimā un tās komisijās;

2) uzklausīt vēlētāju ierosinājumus un sūdzības, izskatīt vēlētāju iesniegumus;

3) kārtot sadarbībā ar pašvaldību, kā arī uzņēmumu un organizāciju vadītājiem jautājumus, kas saistīti ar vēlētāju pieņemšanu;

4) organizēt deputāta un vēlētāju tikšanās (sapulces);

5) nodrošināt deputātu ar darbam nepieciešamo informāciju un uzziņām;

6) pieņemt vēlētājus vēlētāju pieņemšanu starplaikā un pēc deputāta norādījuma risināt ierosinātos jautājumus ar amatpersonām vai iestādēm;

7) noskaidrot vēlētāju viedokli par Saeimas un deputāta darbību;

8) informēt vēlētājus pēc deputāta norādījuma;

9) kārtot ar deputāta darbību saistītos saimnieciskos un tehniskos jautājumus;

10) kārtot deputāta lietvedību.

197. Deputāta palīgam deputāta uzdevumā ir tiesības:

1) būt klāt Saeimas komisiju sēdēs;

2) pieprasīt nepieciešamās izziņas un informāciju;

3) apspriest ar uzņēmumu, iestāžu vai organizāciju vadītājiem jautājumus, kas saistīti ar deputāta darbību;

4) piedalīties vēlētāju sapulcēs un runāt tajās;

5) piedalīties pašvaldību (pilsētas domes, rajona padomes un pagasta padomes), kā arī to izveidoto iestāžu un saimniecisko vai sabiedrisko organizāciju pārvaldes institūciju sēdēs, kur tiek izskatīti deputātu interesējoši jautājumi vai vēlētāju ierosinājumi;

6) publicēties avīzēs un citos izdevumos vai masu informācijas līdzekļos.

198. (1) Deputāta palīgu (palīgus) pieņem darbā uz deputāta pilnvaru laiku un atlaiž no darba Saeimas Kancelejā pēc deputāta ierosinājuma un saskaņā ar Latvijas Darba likumu kodeksa noteikumiem.

(2) Deputāta palīgs (palīgi) var strādāt arī amatu savienošanas kārtībā.

199. Deputātam ir tiesības palīgam paredzēto atalgojumu vai daļu no tā izlietot līgumdarbu samaksai.

200. Saeimas Kanceleja deputāta palīgam izsniedz vienota parauga apliecību, kurā ir norādītas palīga tiesības saskaņā ar 197. pantu.

Likums stājas spēkā ar 1994. gada 1. septembri.

Likums Saeimā pieņemts 1994. gada 28. jūlijā.

Valsts prezidents G.ULMANIS

Rīgā 1994. gada 18. augustā

Redakcija (1994) (pamata) - aizstāj 1929.gada Kārtības Rulli
Likums pieņemts: 28.07.1994.
Spēkā no 01.09.1994.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

Saeimas kārtības rullis

I. SAEIMAS DEPUTĀTI

1. Saeima sastāv no simts tautas priekšstāvjiem — deputātiem, kuru mandātus (pilnvaras) Saeima apstiprinājusi.

2. Saeima ievēlē Mandātu un iesniegumu komisiju, kas pārbauda vēlēšanu materiālus, kā arī sūdzības par vēlēšanām, ja šādas sūdzības iesniegtas Centrālajai vēlēšanu komisijai ne vēlāk kā četras dienas pēc oficiālo vēlēšanu rezultātu izsludināšanas likumā noteiktajā kārtībā.

3. Mandātu un iesniegumu komisija par savas darbības rezultātiem ziņo Saeimai, kas pēc tam lemj par deputātu pilnvarām (Satversmes 18. p.).

4. Deputātam ir visas Saeimas locekļa tiesības, kamēr attiecīgās vēlēšanas nav atceltas vai deputāts savu mandātu nav nolicis vai zaudējis.

5. (1) Saeimas loceklim uz ministra amata pildīšanas laiku ir tiesības nolikt deputāta mandātu. Saeimas Prezidijs (turpmāk — Prezidijs) uzaicina viņa vietā iestāties Saeimas sastāvā nākamo kandidātu un ziņo par to Saeimai.

(2) Ministrs, kurš šajā pantā noteiktajā kārtībā ir nolicis deputāta mandātu, var to atjaunot, ja viņš atkāpjas no ministra amata vai ja atkāpjas valdība. Attiecīgais ministrs iesniegumu par deputāta pilnvaru atjaunošanu var iesniegt Prezidijam nedēļas laikā no dienas, kad viņš atkāpies no ministra amata vai atkāpusies valdība.

(3) Par šā panta otrajā daļā minēto iesniegumu Prezidijs ziņo nākamajā Saeimas sēdē, un ar šo brīdi izbeidzas šā panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā uzaicinātā deputāta pilnvaras un ir atjaunots deputāta mandāts Saeimas loceklim, kurš to nolicis uz ministra amata pildīšanas laiku.

6. (1) Deputāta pilnvaru neapstiprināšanas, nāves, izstāšanās vai izslēgšanas gadījumā Prezidijs saskaņā ar Saeimas vēlēšanu likumu uzaicina viņa vietā iestāties Saeimas sastāvā nākamo kandidātu un ziņo par to Saeimai.

(2) Ja kandidāts ir atteicies iestāties Saeimas sastāvā 5. panta pirmajā daļā minētajā gadījumā, tas neliedz Prezidijam viņu aicināt iestāties Saeimas sastāvā šā panta pirmajā daļā paredzētajā gadījumā.

(3) Ja kandidāts ir iestājies Saeimas sastāvā tā Saeimas locekļa vietā, kurš nolicis deputāta mandātu uz ministra amata pildīšanas laiku (5. p.), tas neliedz Prezidijam viņu aicināt iestāties Saeimas sastāvā šā panta pirmajā daļā paredzētajā gadījumā. Tā Saeimas locekļa vietā, kurš nolicis deputāta mandātu uz ministra amata pildīšanas laiku, šajā gadījumā aicināms cits kandidāts 5. panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā. Ja attiecīgajā sarakstā vairs nav neviena deputāta kandidāta vai ja neviens no sarakstā esošajiem deputātu kandidātiem nepiekrīt iestāties Saeimas sastāvā, deputāta mandāts atjaunojams attiecīgajam ministram.

7. Katra deputāta pienākums ir piedalīties Saeimas darbā.

8. (1) Deputāts drīkst nepiedalīties Saeimas darbā ne ilgāk kā vienu nedēļu, iepriekš par to paziņojot Prezidijam un izprasot neapmaksātu atvaļinājumu. Šīs tiesības viņš var izmantot vienu reizi sesijas laikā.

(2) Deputāta iesniegumu par atvaļinājuma piešķiršanu Prezidijs līdz ar savu atzinumu iesniedz Saeimai izlemšanai (54. p.). Steidzamos gadījumos par atvaļinājumu lemj Prezidijs un ziņo par to Saeimai nākamajā Saeimas sēdē.

(3) Tādā pašā kārtībā izlemjami iesniegumi par atvaļinājuma pagarināšanu. Atvaļinājumi piešķirami tikai uz noteiktu laiku (54. p.).

9. Katrs deputāts paziņo Saeimas Kancelejai savu adresi, telefona numuru un saņem Prezidija izdotu deputāta apliecību. Jauno adresi vai telefona numuru, ja tie tiek mainīti, kā arī savu adresi sesiju starplaikā deputāts paziņo Saeimas Kancelejai.

10. (1) Deputāta amatu nevar savienot ar:

1) valsts aktīvo dienestu un civildienestu;

2) tiesneša, prokurora, valsts kontroliera, Valsts kontroles padomes vai Revīzijas departamenta kolēģijas locekļa amatu;

3) vēlētu amatu pašvaldību institūcijās;

4) algotu darbu valsts uzņēmumos, privātuzņēmumos, izņemot zemnieku saimniecībās, zinātnes vai izglītības iestādēs.

(2) Deputāts, kas iesniedzis lūgumu Prezidijam, ar īpašu Saeimas lēmumu var ieņemt algotu amatu vai sniegt profesionālus pakalpojumus.

(3) Saeimas loceklis nevar ne pats, ne arī uz citas personas vārda saņemt no valsts pasūtījumus un koncesijas.

(4) Saeimas loceklim divas reizes gadā jāiesniedz Mandātu un iesniegumu komisijai tās noteiktajos termiņos deklarācija, kurā jāuzrāda:

1) deputāta un viņa laulātā nekustamie īpašumi, saņemtie kredīti un aizdevumi;

2) deputātam un viņa laulātajam piederošās kapitāla daļas (akcijas, pajas) bankās, uzņēmējsabiedrībās (uzņēmumos);

3) kurās bankās, uzņēmējsabiedrībās (uzņēmumos) deputāts un viņa laulātais ir pārvaldes vai revīzijas institūcijas loceklis;

4) deputāta ienākumi un ienākumu avoti.

(5) Minētās deklarācijas ir publiski pieejamas.

11. Ja par deputātu ievēlēta persona, kura ieņem ar deputāta mandātu nesavienojamu amatu (10. p.), tai mēneša laikā, skaitot no pilnvaru apstiprināšanas dienas, jāatstāj šis amats vai jānoliek deputāta mandāts.

12. (1) Deputāts saņem civildienesta amatu I kvalifikācijas kategorijai atbilstošu mēneša algu par nostrādāto laikposmu Prezidija noteiktajos termiņos.

(2) Atlīdzību par piedalīšanos Saeimas komisiju (turpmāk — komisiju) darbā, uztura naudu par laiku, kad deputāts amata darīšanās izbrauc ārpus Saeimas sēžu vietas, un naudu reprezentācijas izdevumiem deputāts saņem no budžetā paredzētajiem līdzekļiem.

(3) Prezidija, komisiju amatpersonu un deputātu algu samērs nosakāms budžeta ietvaros.

13. (1) Algu deputāts saņem no pirmās Saeimas sēdes pēc vēlēšanām vai no dienas, kad viņš iestājies Saeimas sastāvā (5. un 6.p.)

(2) Deputāti, kuru mandāts izbeidzas līdz ar Saeimas pilnvaru izbeigšanos, saņem viņiem paredzēto algu (12. p. pirmā daļa) vēl trīs mēnešus pēc Saeimas pilnvaru izbeigšanās.

(3) Deputāts, kura mandāts izbeidzas sakarā ar to, ka tiek atjaunots mandāts deputātam, kas to nolicis uz ministra amata pildīšanas laiku, saņem viņam paredzēto algu vēl trīs mēnešus pēc viņa pilnvaru izbeigšanās.

14. (1) Deputātam, uzrādot deputāta apliecību, ir tiesības bez maksas lietot braucieniem Latvijā valsts vai pašvaldību sabiedriskā transporta līdzekļus, izņemot individuālā lietojuma taksometrus.

(2) Ja deputātam, realizējot savas pilnvaras, ir radušies izdevumi, tie atlīdzināmi no Saeimas budžeta Prezidija noteiktajā kārtībā.

15. (1) Deputāts, kas neierodas Saeimas sēdē bez svarīga iemesla vai pārkāpj 8. panta prasības, maksā par katru sēdi sodu 20 procentu apmērā no mēneša pamatalgas. Sods atvelkams no algas.

(2) Lai konstatētu deputātu klātbūtni, Prezidijs rīko reģistrāciju trīs reizes sēdes laikā. Deputāts uzskatāms par klātesošu, ja viņš reģistrējies visas trīs reizes.

(3) Ikviens deputāts var pieprasīt sēdes vadītājam, lai tūlīt pēc reģistrācijas ar balsu skaitītāju (24. p.) līdzdalību tiktu pārbaudīta jebkura cita deputāta reālā klātbūtne sēdē.

(4) Prezidijs pārbauda iemeslus, kuru dēļ deputāts kavējis sēdi, un uzliek sodu, ja atzīst kavējumu par neattaisnojamu.

16. Deputātu atvaļinājumi, kavētās sēdes un uzliktie sodi uzskaitāmi īpašā sarakstā.

17. (1) Izdodot deputātu tiesāšanai, Saeima lemj, vai viņam turpmāk — līdz galīgam tiesas spriedumam — ir tiesības piedalīties Saeimas, tās komisiju vai citu institūciju, kurās Saeima viņu ievēlējusi vai apstiprinājusi, sēdēs.

(2) Ja deputāts apcietināts, viņš zaudē tiesības piedalīties Saeimas, tās komisiju vai citu institūciju, kurās Saeima viņu ievēlējusi vai apstiprinājusi, sēdēs.

18. (1) Deputāts, kas notiesāts par noziegumu, uzskatāms par izslēgtu no Saeimas sastāva ar dienu, kad stājas spēkā notiesājošs spriedums.

(2) Deputātu ar Saeimas lēmumu var izslēgt no Saeimas sastāva, ja pēc viņa pilnvaru apstiprināšanas tiek konstatēts, ka viņš:

1) ievēlēts, pārkāpjot Saeimas vēlēšanu likuma noteikumus;

2) neprot valsts valodu tādā apjomā, kāds nepieciešams profesionālo pienākumu veikšanai;

3) nepilda 10. vai 11. panta prasības;

4) vienas kārtējās sesijas laikā neattaisnotu iemeslu dēļ nav apmeklējis vairāk nekā pusi no Saeimas sēdēm.

19. Ja deputāts uz 17. panta pamata atstādināts no piedalīšanās Saeimas darbā, atstādināšanas laikā viņš zaudē tiesības uz algas saņemšanu. Attaisnošanas gadījumā deputāts saņem visu viņam par atstādināšanas laiku neizmaksāto algu.

II. SAEIMAS AMATPERSONAS

20. Prezidijs sastāv no priekšsēdētāja, diviem viņa biedriem, sekretāra un viņa biedra.

21. (1) Priekšsēdētājs reprezentē Saeimu, vada Saeimas sēdes un gādā par kārtību tajās. Priekšsēdētāja prombūtnes laikā viņa pienākumus pilda kāds no viņa biedriem pēc savstarpējas vienošanās. Tāpat priekšsēdētājs un viņa biedri sadala savā starpā kārtējos darbus, arī sēžu vadīšanu.

(2) Saeimas pieņemtos lēmumus, kam ir vispārēja nozīme, priekšsēdētājs izsludina «Latvijas Vēstnesī». Šis noteikums attiecas arī uz 83. panta otrajā daļā un 91. panta otrajā daļā paredzētajiem gadījumiem.

22. Sekretārs un viņa biedrs nodrošina Saeimas sēžu protokolēšanu, ja nepieciešams, Saeimas sēdē nolasa dokumentus, pārbauda stenogrammas un pārzina Saeimas Kancelejas darbus, savstarpēji vienojoties par šo darbu sadali.

23. (1) Prezidijs:

1) nosaka iekšējo kārtību un darba gaitu Saeimas Kancelejā un citās Saeimas struktūrvienībās;

2) pieņem darbā un atlaiž no darba Saeimas struktūrvienību vadītājus;

3) dod atzinumus un virza tālāk ienākušās lietas visos Kārtības rullī paredzētajos gadījumos;

4) saziņā ar Frakciju padomi (190. p.) kārto ar Kārtības rulli un Saeimas lēmumiem nenoskaidrotus jautājumus;

5) lemj par komandējumiem un to apmaksu;

6) sastāda Saeimas sēžu darba kārtību.

(2) Prezidija sēdes norisi fiksē fonogrammā, pēc kuras, ja nepieciešams, sagatavo attiecīgās daļas stenogrammu. Prezidija sēdes protokolā atspoguļo pieņemtos atzinumus un lēmumus. Protokolam pievieno Prezidijam iesniegtos dokumentus. Prezidija sēdes protokolu paraksta sēdes vadītājs — Saeimas priekšsēdētājs vai viņa biedrs — un Saeimas sekretārs vai viņa biedrs.

24. Balsis Saeimas sēdēs aizklātas balsošanas gadījumā, ja balsošana notiek ar vēlēšanu zīmēm, un citos nepieciešamos gadījumos skaita no deputātu vidus ievēlēti balsu skaitītāji.

III. VĒLĒŠANAS

25. Kandidatūras Prezidija locekļu, Valsts prezidenta un valsts kontroliera amatiem deputāti iesniedz Prezidijam rakstveidā. Kandidatūras iesniedzēja paraksts nozīmē, ka izvirzītais kandidāts piekritis savas kandidatūras izvirzīšanai.

26. Par katram 25. pantā minētajam amatam izvirzītajiem kandidātiem balso vienlaikus aizklātā balsošanā ar vēlēšanu zīmēm.

27. (1) Par ievēlētu uzskatāms kandidāts, kas ieguvis visvairāk balsu, turklāt balsu skaits nedrīkst būt mazāks par klātesošo deputātu absolūto balsu vairākumu.

(2) Valsts prezidents uzskatāms par ievēlētu ar ne mazāk kā 51 balss vairākumu (Satversmes 36. p.).

28. Ja pirmajā vēlēšanu kārtā neviens nav ieguvis ievēlēšanai nepieciešamo balsu skaitu, tad 26. pantā noteiktajā kārtībā par visiem kandidātiem balso otrreiz. Ja arī tad neviens netiek ievēlēts, vēlēšanas turpina, izslēdzot ikvienā turpmākajā vēlēšanu kārtā to kandidātu, kas iepriekšējā kārtā ieguvis vismazāk balsu. Vēlēšanas turpina, līdz viens no kandidātiem iegūst ievēlēšanai nepieciešamo balsu skaitu.

29. Ja vēlēšanu pēdējā kārtā neviens nav ieguvis ievēlēšanai nepieciešamo balsu skaitu, jārīko jaunas vēlēšanas 25.-28. pantā noteiktajā kārtībā. Katrās jaunās vēlēšanās var izvirzīt arī iepriekšējās vēlēšanās neievēlētos kandidātus.

30. Senatoru, tiesnešu, prokuroru un citu amatpersonu apstiprināšana vai iecelšana tiek ierosināta likumos noteiktajā kārtībā.

31. Iepriekšējā pantā minētās amatpersonas apstiprina vai ieceļ, aizklāti balsojot par katru atsevišķi.

32. Par apstiprinātiem vai ieceltiem uzskatāmi kandidāti, kas ieguvuši klātesošo deputātu absolūto balsu vairākumu.

33. Saeimas komisiju locekļu, balsu skaitītāju, Centrālās vēlēšanu komisijas un Centrālās zemes komisijas locekļu kandidatūras deputāti iesniedz Prezidijam 25.

pantā noteiktajā kārtībā. Kārtību, kādā ievēlējamas šajā pantā minētās amatpersonas, nosaka Saeima.

34. (1) Prezidija locekļus un balsu skaitītājus — visus vai katru atsevišķi — pēc desmit deputātu priekšlikuma Saeima ar savu lēmumu var jebkurā laikā atsaukt un ievēlēt citus.

(2) Saeimas komisiju locekļus pēc desmit deputātu vai attiecīgās komisijas (165. p.) priekšlikuma Saeima ar savu lēmumu var jebkurā laikā atsaukt un ievēlēt citus.

(3) Saeimas ievēlētos Centrālās vēlēšanu komisijas locekļus atsauc likumā «Par Centrālo vēlēšanu komisiju» noteiktajā kārtībā.

(4) Balsošana par atsaukšanu ir aizklāta.

35. Par Saeimas pārstāvjiem starpparlamentārajās organizācijās Saeima lemj 117. pantā noteiktajā kārtībā.

IV. SAEIMAS SESIJAS UN SĒDES

36. (1) Saeimas sesijas ir kārtējas un ārkārtas. Gadā ir trīs kārtējās sesijas: rudens, ziemas un pavasara sesija.

(2) Jebkurā brīdī kārtējo sesiju starplaikā var sasaukt ārkārtas sesiju.

37. Saeimas kārtējās sesijas sasauc Prezidijs. Par Saeimas kārtējo sesiju sākšanu un slēgšanu lemj Saeima.

38. (1) Saeimas ārkārtas sesiju vai ārkārtas sēdi sasauc Prezidijs pēc sava ierosinājuma, kā arī pēc Valsts prezidenta, Ministru prezidenta vai ne mazāk kā vienas trešdaļas Saeimas deputātu prasības (Satversmes 19. un 20. p.), kurā jānorāda apspriežamā darba kārtība.

(2) Pēc šādas prasības saņemšanas Prezidijs sasauc ārkārtas sesiju ne vēlāk kā 48 stundu laikā, bet ārkārtas sēdi kārtējās sesijas laikā — ne vēlāk kā 24 stundu laikā.

(3) Par ārkārtas sesijas vai ārkārtas sēdes sasaukšanu jāpaziņo ar radio un televīzijas palīdzību un, ja iespējams, katram deputātam individuāli.

(4) Ārkārtas sesijā vai ārkārtas sēdē izskatāmi tikai tie darba kārtības jautājumi, kuri norādīti ierosinājumā vai prasībā par ārkārtas sesijas vai ārkārtas sēdes sasaukšanu, un pēc šo jautājumu izskatīšanas sesiju vai sēdi slēdz.

39. Likumprojektus, patstāvīgos priekšlikumus, pieprasījumus un jautājumus, kas nav izskatīti Saeimas kārtējā sesijā, turpina apspriest nākamajā sesijā.

40. Sēžu dienas un stundas nosaka Prezidijs, izņemot gadījumus, kad par to lēmusi pati Saeima (54.p.).

41. Sēdes vadītājs atklāj un slēdz sēdi. Sēdes beigās, ja iespējams, viņš paziņo nākamās sēdes dienu un stundu.

42. (1) Kārtējo sēžu darba kārtība izsludināma vismaz 48 stundas pirms sēdes atklāšanas. Izsludināšanu izdara ar rakstveida paziņojumu, kas izliekams Saeimas telpās, un, ja iespējams, publicējams masu informācijas līdzekļos. Ārkārtas sēdes darba kārtību Prezidijs var paziņot, atklājot šo sēdi.

(2) Secību, kādā izskatāmās lietas ierakstāmas izsludināmajā darba kārtībā, nosaka Prezidijs.

43. Par sēdēm jāpaziņo arī tiem ministriem, uz kuru resoru attiecas darba kārtībā iekļautās lietas.

44. Sēdes var notikt, ja tajās piedalās vismaz puse deputātu.

45. Piecas minūtes pirms sēdes atklāšanas deputātus ar zvanu aicina sēžu zālē.

46. Ja pusstundu pēc noteiktā sēdes atklāšanas laika nav ieradies nepieciešamais deputātu skaits (44. p.), sēdes vadītājs pasludina sēdi par nenotikušu.

47. Sēdes vadītājs var arī sēdes laikā pēc sava ieskata vai pēc piecu klātesošo deputātu priekšlikuma pārliecināties par kvorumu, sarīkojot reģistrāciju.

48. (1) Ja izrādās, ka nav kvoruma, sēdes vadītājs pēc sava ieskata var sēdi slēgt vai pārtraukt. Ja arī pēc pārtraukuma kvoruma nav, sēde slēdzama.

(2) Ja kādā no balsošanas reizēm konstatē, ka nav kvoruma, izdarāma pārbalsošana. Ja arī pārbalsojot nav kvoruma, rīkojas šā panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā.

49. Izņemot Kārtības rullī paredzētos gadījumus (48. un 76. p.), sēde pārtraucama un slēdzama tikai uz Saeimas lēmuma pamata (54. p.). Pārtraukumu un slēgšanu var ierosināt sēdes vadītājs vai vismaz pieci deputāti.

V. LIETU IZSKATĪŠANA

1. Vispārīgie noteikumi

50. Lietu izskatīšana Saeimā un tās komisijās notiek valsts valodā. Likumprojekti, priekšlikumi, jautājumi un pieprasījumi iesniedzami valsts valodā.

51. (1) Pēc sēdes atklāšanas sēdes vadītājs paziņo Saeimai pieņemšanai izsludināto darba kārtību, kurā Saeima pēc Valsts prezidenta, Ministru kabineta pārstāvja, Saeimas komisiju vai ne mazāk kā piecu deputātu priekšlikuma var izdarīt grozījumus. Lietas izskata noteiktā secībā, bet Saeima pēc Valsts prezidenta, Ministru kabineta pārstāvja, Saeimas komisiju vai ne mazāk kā piecu deputātu priekšlikuma var grozīt to arī sēdes laikā (54. p.).

(2) Ja iepriekšējā sēdē kādas lietas izskatīšana ir iesākta, bet nav pabeigta, darba kārtību paziņo pēc šīs lietas izskatīšanas.

52. Pirms vienas lietas izskatīšana nav pabeigta, nedrīkst pāriet uz citu lietu, izņemot gadījumus, kad debašu pārtraukumu un pāreju uz citu lietu prasa Saeimas komisija vai vismaz 20 deputāti un Saeima tam piekrīt (54. p.).

53. Lai varētu izteikties (runāt) par darba kārtību, vajadzīga Saeimas piekrišana, izņemot Kārtības rullī paredzētos gadījumus (49., 51., 52., 66. un 67. p.).

54. (1) Gadījumos, kas paredzēti 8., 40., 49., 51., 52., 65., 77., 84., 90., 92., 93., 104., 117., 123., 127., 133., 135., 136., 140. un 142. pantā, pirms balsošanas atvēli runāt dod tikai diviem deputātiem: vienam — par, otram — pret priekšlikumu un ne ilgāk kā piecas minūtes katram.

(2) Ja priekšlikuma iesniedzējs pats aizstāv savu priekšlikumu, uzskatāms, ka viņš ir runātājs «par».

55. Sēdes vadītājs debatēs nepiedalās. Ja viņš vēlas piedalīties debatēs, viņam sēdes vadība jānodod savam biedram.

56. (1) Neviens deputāts nedrīkst uzrunāt Saeimu bez sēdes vadītāja atļaujas. Atvēle dodama pēc rakstveida pieprasījuma saņemšanas pieteikšanās kārtībā, izņemot gadījumus, kuri paredzēti 66. pantā.

(2) Deputātam — ministram, pieprasot atvēli runāt, jāpaziņo priekšsēdētājam, vai viņš runās kā deputāts vai kā ministrs.

57. Vienam no patstāvīgā priekšlikuma parakstītājiem pēc parakstītāju savstarpējas vienošanās, ja viņi to pieprasa, dod iespēju izteikties debašu sākumā un beigās.

58. Referentam, Ministru prezidentam un Ministru kabineta pārstāvim apspriežamajā lietā atvēle runāt dodama ārpus kārtas.

59. (1) Gadījumos, kad pieteikušies vairāki runātāji, sēdes vadītājs ļauj izteikties pieteikšanās secībā. Ja pieteikšanās secība nav konstatējama, runātāju secību nosaka sēdes vadītājs.

(2) Ja pirms debašu uzsākšanas frakcijas norādījušas runātājus, kas izteiks frakcijas viedokli, tad atvēli runāt pieteikšanās secībā dod vispirms šiem runātājiem (pa vienam no katras frakcijas).

60. Deputāti, kas pieteikušies debatēs, var savstarpēji samainīties, par to laikus paziņojot sēdes vadītājam.

61. Ja deputāts, kas pieteicies debatēs, neatrodas zālē, kad viņa kārta pienākusi, viņš savu kārtu zaudē. Viņam atvēl runāt tikai pēc tam, kad pārējie sarakstā iekļautie runātāji izteikušies.

62. (1) Neviens deputāts, izņemot referentu, Ministru prezidentu un Ministru kabineta pārstāvi apspriežamajā lietā, nedrīkst runāt vienā un tajā pašā lietā vairāk par divām reizēm.

(2) Šis noteikums neattiecas uz likumprojektu apspriešanu otrajā un trešajā lasījumā, kad katrs deputāts drīkst runāt ne vairāk kā divas reizes par katra balsojuma priekšmetu: panta punktu vai daļu, pantu kopumā vai pantu grupu.

63. Kad visi sarakstā iekļautie runātāji izteikušies, sēdes vadītājs pasludina debates par izbeigtām un norāda uz to ar āmura piesitienu. Pēc tam runā, ja viņš to vēlas, vienīgi referents.

64. Runas laiks referentam, Ministru prezidentam un Ministru kabineta pārstāvim apspriežamajā lietā nedrīkst pārsniegt vienu stundu, bet pārējiem runātājiem — piecpadsmit minūtes, bet, runājot otro reizi, — piecas minūtes. Izņēmuma gadījumos Saeima bez debatēm lemj par runas laika pagarināšanu.

65. (1) Pēc ne mazāk kā desmit deputātu priekšlikuma Saeima var nolemt (54. p.):

1) saīsināt runas laiku;

2) slēgt runātāju sarakstu.

(2) Pēc ne mazāk kā divdesmit deputātu priekšlikuma Saeima var nolemt (54. p.) izbeigt debates. Pēc tam atvēl runāt vienīgi tiem, kas pieteikušies 59. panta otrajā daļā noteiktajā kārtībā.

66. Ārpus kārtas vārds dodams runātājiem:

1) par Kārtības ruļļa neievērošanu vai pārkāpšanu;

2) par kārtību, kādā apspriežamā lieta tālākvirzāma.

67. Deputāti, kas vēlas ārpus darba kārtības sniegt steidzamu ziņojumu, piesakās pie sēdes vadītāja, no kura ieskata ir atkarīgs, vai vārdu dot un vai to dot ārpus kārtas.

68. Domu apmaiņa par steidzamiem ziņojumiem (67. p.) nav pieļaujama.

69. Runātāji runā no tribīnes.

70. Runātājs nedrīkst novirzīties no apspriežamā temata.

71. Starpsaucieni ir atļauti, bet sarunas starp runātāju tribīnē un deputātiem nav pieļaujamas.

72. Sēdi vada priekšsēdētājs vai viņa biedrs (21. p.). Piezīmes vai domu apmaiņa par viņa rīkojumiem attiecībā uz sēdes vadīšanu nav pieļaujamas, izņemot 66. pantā minēto gadījumu.

73. Sēdes vadītājs var pārtraukt runātāju (69., 70., 71., 72. un 74. p.) un izteikt viņam piezīmi.

74. Ja runātājs vai kāds sēdes dalībnieks nepaklausa sēdes vadītāja aizrādījumiem vai atļaujas lietot apvainojošus vai ar Saeimas cieņu nesavienojamus izteicienus vai

traucēt kārtību sēdes laikā, sēdes vadītājs viņu sauc pie kārtības vai liedz viņam runāt, vai sevišķi svarīgos gadījumos liek Saeimai priekšā izslēgt viņu uz vienu līdz sešām sēdēm. Izslēgtais nedrīkst atrasties deputātiem paredzētajā sēžu zāles daļā.

75. Iepriekšējā pantā minēto sēdes vadītāja priekšlikumu Saeima izlemj bez debatēm, uzklausījusi izslēdzamā vai viņa frakcijas pārstāvja paskaidrojumus.

76. Ja sēdē izceļas troksnis vai nekārtības un sēdes vadītāja pūles atjaunot kārtību ir nesekmīgas, sēdes vadītājs atstāj savu sēdekli, un līdz ar to sēde uzskatāma par pārtrauktu uz pusstundu. Ja arī pēc sēdes atjaunošanas troksnis vai nekārtības nemitējas, sēdes vadītājs sēdi slēdz.

77. (1) Saeimas sēdes ir atklātas. Pēc desmit deputātu, Valsts prezidenta, Ministru prezidenta vai ministra prasības Saeima ar ne mazāk kā divu trešdaļu klātesošo deputātu balsu vairākumu var nolemt (54. p.), ka sēde būs aizklāta (Satversmes 22. p.). Aizklātas sēdes dalībnieku pienākums ir sēdē notikušo atklātībā neizpaust.

(2) Atklātās sēdes pārraida valsts radio.

78. Publikai ir aizliegts izteikt piekrišanu vai nepiekrišanu vai citādi traucēt kārtību sēdes laikā. Šādā gadījumā sēdes vadītājs var izraidīt no sēžu zāles atsevišķas personas vai visu publiku.

2. Likumdošanas kārtība

79. (1) Likumprojektus Saeimai var iesniegt:

1) Valsts prezidents,

2) Ministru kabinets,

3) Saeimas komisijas,

4) ne mazāk kā pieci deputāti,

5) viena desmitā daļa vēlētāju (Satversmes 65. p.). Tiem jābūt noformētiem likumprojektu veidā.

(2) Valsts prezidentam ir tiesības iesniegt arī likuma ierosinājumus, kuri var nebūt noformēti kā likumprojekti.

80. (1) Katrs iesniedzamais likumprojekts tā iesniedzējiem jāparaksta.

(2) Ja likumprojekts paredz starptautiskā līguma apstiprināšanu, tam jāpievieno attiecīgā līguma oficiālais teksts, kā arī tā tulkojums latviešu valodā, ja līguma oficiālais teksts nav latviešu valodā.

(3) Likumprojektus, kuri iesniegti, neievērojot šā panta prasības, Prezidijs ir tiesīgs atdot to iesniedzējiem atpakaļ.

81. Likumprojekts, kas Saeimai iesniegts likumā «Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu» noteiktajā kārtībā, ir nododams tautas nobalsošanai, ja Saeima noraida tā nodošanu komisijām, noraida to kopumā vai pieņem ar satura grozījumiem.

82. (1) Par saņemtajiem likumprojektiem līdz ar savu atzinumu par to tālākvirzīšanu Prezidijs ziņo Saeimai, kas lemj par likumprojektu nodošanu komisijām, nosakot atbildīgo komisiju, vai par to noraidīšanu.

(2) Deputātiem jānodrošina iespēja saņemt iesniegtos likumprojektus un Prezidija atzinumu vismaz septiņas dienas pirms Prezidija ziņojuma. Ja nepieciešams, Prezidijs šo termiņu var saīsināt.

(3) Visi iesniegtie likumprojekti, pirmajam lasījumam izstrādātie alternatīvie likumprojekti (85. p.), izskatīšanai otrajā vai trešajā lasījumā sagatavotie likumprojekti, kā arī Prezidija un komisiju atzinumi par tiem nosūtāmi Valsts prezidentam un Ministru prezidentam.

83. (1) Ja noteiktā termiņā iesniegti Satversmes 81. panta kārtībā Ministru kabineta izdotie noteikumi, Saeima lemj par to nodošanu komisijām.

(2) Ja Saeima šādu lēmumu nav pieņēmusi, noteikumi uzskatāmi par atceltiem no šā brīža, ja Saeima nav nolēmusi citādi.

(3) Komisijām nodotie noteikumi apspriežami kā likumprojekti likumdošanas kārtībā.

84. Nododot vienu un to pašu likumprojektu divām vai vairākām komisijām, Saeima var noteikt termiņu (54. p.), kādā komisijām likumprojekts jāizskata un jāiesniedz atbildīgajai komisijai vai Prezidijam savi priekšlikumi.

85. Komisijas, kurām Saeima nodevusi attiecīgo likumprojektu, var izstrādāt savu alternatīvu likumprojektu izskatīšanai pirmajā lasījumā.

86. (1) Nevienu likumprojektu nedrīkst iekļaut darba kārtībā un izskatīt Saeimas sēdē, pirms tas nav izskatīts atbildīgajā komisijā. Ja likumprojektu ir izstrādājusi un 79. pantā noteiktajā kārtībā iesniegusi komisija, kuru Saeima noteikusi par atbildīgo, likumprojekts virzāms izskatīšanai pirmajā lasījumā bez atkārtotas izskatīšanas atbildīgajā komisijā, ja tas nav nodots arī citām komisijām.

(2) Saeimas sēdē izskatāmi arī tie likumprojekti, kurus atbildīgā komisija noraidījusi, ja:

1) likumprojektu iesniedzis Ministru kabinets;

2) likumprojekts iesniegts Satversmes ` kārtībā;

3) izskatīšanu pieprasa likumprojekta iesniedzējs.

(3) Ministru kabineta iesniegtos likumprojektus nedrīkst ņemt atpakaļ bez atbildīgās komisijas atzinuma un Saeimas piekrišanas.

(4) Ja atbildīgā komisija atzīst, ka Ministru kabineta iesniegtais likumprojekts pārstrādājams, pēc šīs komisijas priekšlikuma Saeima var to atdot Ministru kabinetam atpakaļ.

87. Nevienu likumprojektu nedrīkst izskatīt pirmajā lasījumā, ja:

1) deputātiem nav bijusi nodrošināta iespēja to saņemt vismaz septiņas dienas iepriekš. Šis noteikums nav attiecināms uz Saeimas ārkārtas sesiju vai ārkārtas sēdi, kā arī uz gadījumiem, kad Saeima nolēmusi citādi;

2) tas paredz budžetā neparedzētus izdevumus un tam nav pievienota finansu ministra atsauksme.

88. Izskatot likumprojektu pirmajā lasījumā, atbildīgās komisijas ievēlētais referents (177. p.) sniedz ziņojumu. Pēc ziņojuma atklājamas debates par likumprojekta principiem.

89. (1) Pēc debašu izbeigšanas Saeima lemj par likumprojekta pieņemšanu pirmajā lasījumā.

(2) Ja iesniegti vairāki likumprojekta varianti, Saeima pēc debatēm par visiem projektiem lemj, kuru no tiem pieņems pirmajā lasījumā. Balsojami visi līdz debašu beigām neatsauktie likumprojekti to iesniegšanas secībā.

90. Ja likumprojekts pieņemts pirmajā lasījumā, Saeima lemj (54. p.) par termiņu, kādā iesniedzami priekšlikumi. Šo termiņu nedrīkst noteikt īsāku par piecām dienām. Šis noteikums neattiecas uz likumprojektiem, kurus Saeima atzinusi par steidzamiem.

91. (1) Ja likumprojekts nav pieņemts pirmajā lasījumā, tas uzskatāms par noraidītu un to var atkārtoti iesniegt izskatīšanai šajā sesijā tikai tad, ja likumprojektu parakstījis vismaz 51 deputāts vai arī tajā izdarīti grozījumi.

(2) Ja pirmajā lasījumā tiek noraidīts likumprojekts, kas iesniegts kā Satversmes 81. panta kārtībā Ministru kabineta izdotie noteikumi, tad šie noteikumi uzskatāmi par atceltiem no šā brīža, ja Saeima nav nolēmusi citādi.

92. (1) Likumprojekti, kas pēc atbildīgās komisijas vai desmit deputātu priekšlikuma ar Saeimas lēmumu atzīti par steidzamiem, apspriežami tikai divos lasījumos. Lēmums par steidzamību jāpieņem pirms debatēm pirmajā lasījumā (54. p.).

(2) Ja likumprojekts, kas atzīts par steidzamu, pieņemts pirmajā lasījumā, Saeima lemj (54. p.), kad tas tiks izskatīts otrajā lasījumā, dodot iespēju iesniegt priekšlikumus.

93. Pēc desmit deputātu priekšlikuma Saeima ar klātesošo deputātu absolūto balsu vairākumu var atcelt lēmumu, ar kuru likumprojekts atzīts par steidzamu (54. p.).

94. Likumprojektu otrajam lasījumam, pieaicinot Saeimas juridiskā dienesta un valsts valodas speciālistus, sagatavo atbildīgā komisija, dodot atzinumus par iesniegtajiem priekšlikumiem un, ja nepieciešams, pievienojot savus priekšlikumus.

95. (1) Priekšlikumus par grozījumiem un papildinājumiem likumprojektā vai lēmuma projektā var iesniegt Valsts prezidents, Ministru prezidents, komisija, frakcija vai politiskais bloks, deputāts, ministrs un ministra pilnvarota valsts amatpersona. Priekšlikumi iesniedzami rakstveidā atbildīgajai komisijai vai Saeimas Kancelejai, kas tos nekavējoties nodod atbildīgajai komisijai.

(2) Priekšlikumus, kas attiecas uz likumdošanas tehniku un kodifikāciju, var iesniegt arī Saeimas juridiskais dienests.

96. (1) Nevienu likumprojektu nedrīkst iekļaut darba kārtībā un izskatīt otrajā lasījumā, ja:

1) tam nav pievienoti visi noteiktā termiņā un kārtībā (90., 92. un 95. p.) iesniegtie priekšlikumi, izņemot priekšlikumus, kurus to iesniedzēji atsaukuši;

2) otrajam lasījumam sagatavotais likumprojekts un visi noteiktā termiņā un kārtībā iesniegtie priekšlikumi nav bijuši pieejami deputātiem vismaz piecas dienas iepriekš. Šis noteikums neattiecas uz likumprojektiem, kas atzīti par steidzamiem.

(2) Priekšlikumi pēc iespējas sakārtojami 101. pantā norādītajā secībā.

97. Izskatot likumprojektu otrajā lasījumā, referents (177. p.) sniedz ziņojumu, pēc kura tiek uzsākta likumprojekta izskatīšana pa pantiem.

98. Otrajā lasījumā debates ir atļautas tikai par atsevišķu pantu vai tā daļu.

99. (1) Otrajā lasījumā notiek balsošana par katru panta punktu vai daļu, pantu kopumā vai pantu grupu.

(2) Ja par pantu nav iesniegti priekšlikumi un deputātiem nav iebildumu attiecībā uz šo pantu, par to atsevišķi nebalso.

100. Otrajā lasījumā balsojami tikai tie priekšlikumi, kas noteiktā termiņā (90. un 92. p.) iesniegti atbildīgajai komisijai vai Saeimas Kancelejai un līdz balsošanai nav atsaukti.

101. (1) Iesniegtos priekšlikumus uz balsošanu liek šādā secībā:

1) priekšlikumus par attiecīgā panta vai tā daļas izslēgšanu no likumprojekta;

2) priekšlikumus, kuri visvairāk atšķiras no atbildīgās komisijas priekšlikuma;

3) priekšlikumus, kuri mazāk būtiski atšķiras no atbildīgās komisijas priekšlikuma;

4) atbildīgās komisijas priekšlikumus.

(2) Ja balsošanas secību nevar noteikt pēc minētajām pazīmēm, to nosaka sēdes vadītājs.

102. Par pieņemtu uzskatāms tas priekšlikums, kurš saņēmis klātesošo deputātu absolūto balsu vairākumu.

103. Viena un tā paša likumprojekta dažādu daļu vienlaicīga izskatīšana otrajā un trešajā lasījumā nav pieļaujama.

104. (1) Pēc visu priekšlikumu izskatīšanas sēdes vadītājs liek uz balsošanu likumprojektu kopumā ar pieņemtajiem priekšlikumiem.

(2) Ja Saeima šādā veidā pieņēmusi likumprojektu, tas nododams atpakaļ atbildīgajai komisijai sagatavošanai trešajam lasījumam. Pēc likumprojekta pieņemšanas otrajā lasījumā Saeima lemj (54. p.) par termiņu, kādā iesniedzami priekšlikumi. Šo termiņu nedrīkst noteikt īsāku par piecām dienām.

(3) Ja Saeima likumprojektu otrajā lasījumā nepieņem, to nodod atpakaļ atbildīgajai komisijai un tas var tikt no jauna iesniegts izskatīšanai otrajā lasījumā, ievērojot 94. un 96. panta noteikumus.

105. Ja Saeima 104. panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā nobalso kopumā par likumprojektu, kas atzīts par steidzamu, likums uzskatāms par pieņemtu.

106. (1) Likumprojektu trešajam lasījumam, pieaicinot Saeimas juridiskā dienesta un valsts valodas speciālistus, sagatavo atbildīgā komisija, dodot atzinumus par iesniegtajiem priekšlikumiem un, ja nepieciešams, pievienojot savus priekšlikumus.

107. Priekšlikumi pēc likumprojekta izskatīšanas otrajā lasījumā iesniedzami 95. pantā noteiktajā kārtībā. Priekšlikumus, kas otrajā lasījumā, balsojot par tiem atsevišķi, tika noraidīti, nevar atkārtoti iesniegt pēc otrā lasījuma. Šādus priekšlikumus atbildīgā komisija neizskata un nepievieno projektam, virzot to izskatīšanai trešajā lasījumā.

108. (1) Nevienu likumprojektu nedrīkst iekļaut darba kārtībā un izskatīt trešajā lasījumā, ja:

1) tam nav pievienoti visi noteiktā termiņā un kārtībā (104. un 95. p.) iesniegtie priekšlikumi, izņemot tos priekšlikumus, kurus to iesniedzēji atsaukuši;

2) trešajam lasījumam sagatavotais likumprojekts un visi noteiktā termiņā un kārtībā iesniegtie priekšlikumi nav bijuši pieejami deputātiem vismaz piecas dienas iepriekš.

(2) Priekšlikumi pēc iespējas sakārtojami 101. pantā norādītajā secībā.

109. Izskatot likumprojektu trešajā lasījumā, referents (177. p.) sniedz ziņojumu. Apspriežami un balsojami tikai tie panti, par kuriem pēc otrā lasījuma iesniegti priekšlikumi.

110. Trešajā lasījumā balsojami tikai tie priekšlikumi (arī priekšlikumi par pārejas noteikumiem), kas noteiktā termiņā (104. p.) iesniegti atbildīgajai komisijai vai Saeimas Kancelejai un līdz balsošanai nav atsaukti.

111. (1) Ja nepieciešams, pārejas noteikumu veidā nosakāma likuma piemērošanas kārtība, kā arī dodami valdībai un pašvaldībām likuma darbības nodrošināšanai nepieciešamie uzdevumi.

(2) Ja, pieņemot likumprojektu, rodas pretrunas ar spēkā esošajiem likumiem, Saeimai jānosaka, ka jaunais likums vai tā atsevišķas daļas stāsies spēkā vienlaikus ar grozījumiem spēkā esošajos likumos.

112. Pēc visu priekšlikumu izskatīšanas sēdes vadītājs liek uz balsošanu likumprojektu kopumā ar pieņemtajiem priekšlikumiem.

113. Ja Saeima likumprojektu trešajā lasījumā nepieņem, to nodod atpakaļ atbildīgajai komisijai un tas var tikt no jauna iesniegts izskatīšanai trešajā lasījumā, ievērojot 107. un 108. panta noteikumus.

114. (1) Likumprojekts uzskatāms par pieņemtu un līdz ar to kļūst par likumu, ja tas apspriests trijos lasījumos, bet steidzamības gadījumā — divos lasījumos un, balsojot par to kopumā, ieguvis klātesošo deputātu absolūto balsu vairākumu.

(2) Valsts budžeta projektu, kā arī grozījumus valsts budžetā drīkst pieņemt divos lasījumos.

115. Ja Valsts prezidents Satversmes 71. panta kārtībā ir prasījis likuma otrreizēju caurlūkošanu, Saeima nākamajā sēdē lemj par Valsts prezidenta motivēto iebildumu nodošanu komisijām, nosakot atbildīgo komisiju un termiņu, kādā likums izskatāms. Atkārtoti izskatot likumu, piemērojami noteikumi par likumprojekta izskatīšanu trešajā lasījumā.

116. Saeimas pieņemtos likumus Prezidijs nosūta Valsts prezidentam izsludināšanai, atzīmējot teksta beigās likuma pieņemšanas gadu un dienu šādi: "Likums Saeimā pieņemts (datums)."

3. Patstāvīgie priekšlikumi, jautājumi un pieprasījumi

117. Patstāvīgs priekšlikums iesniedzams ar vismaz desmit deputātu parakstiem Saeimas lēmuma projekta veidā un apspriežams vienā lasījumā. Apspriešana notiek tajā pašā sēdē, kurā priekšlikums iesniegts, ja tam piekrīt iesniedzēji un neviens deputāts neceļ iebildumus. Ja celti iebildumi, Saeima lemj (54. p.) par šāda priekšlikuma iekļaušanu nākamās sēdes darba kārtībā vai nodošanu komisijām, nosakot termiņu, kādā iesniedzami priekšlikumi (95 p.).

118. Patstāvīgā priekšlikuma iesniedzēji var ņemt to atpakaļ, tomēr katram deputātam ir tiesības šo priekšlikumu uzturēt, ja to atbalsta vismaz desmit deputāti. Atbalsts priekšlikumam izsakāms balsojot.

119. (1) Ne mazāk kā pieci deputāti var rakstveidā iesniegt jautājumus Ministru kabineta locekļiem un Latvijas Bankas prezidentam.

(2) Saeimas sēdes laikā jautājumi iesniedzami Prezidijam, un tos izsniedz deputātiem šajā sēdē. Saeimas sēžu starplaikā jautājumi iesniedzami Saeimas Kancelejai, un tos izsniedz deputātiem ne vēlāk kā nākamajā Saeimas sēdē.

120. (1) Prezidijs ziņo Saeimas sēdē par to, kas jautājumu ir iesniedzis un kam tas ir adresēts.

(2) Pēc Prezidija ziņojuma pirmais jautājuma parakstītājs vai kāds cits no parakstītājiem (119. p.) pēc viņu savstarpējās vienošanās var izteikties, lai nopamatotu jautājumu, ja par to ir norādīts, iesniedzot jautājumu.

121. Jautātāji var norādīt, ka viņiem pietiek ar rakstveida atbildi.

122. Jautājumu sēdes vadītājs nekavējoties paziņo Ministru prezidentam, kā arī attiecīgajiem Ministru kabineta locekļiem vai Latvijas Bankas prezidentam.

123. (1) Rakstveida vai mutvārdu atbilde Ministru kabineta loceklim vai Latvijas Bankas prezidentam jādod nākamajā Saeimas sēdē, bet to nevar prasīt agrāk par 48 stundām pēc jautājuma saņemšanas. Rakstveida atbilde izsniedzama deputātiem.

(2) Pēc atbildes pieļaujamas debates, ja to prasa vismaz desmit deputāti un Saeima tam piekrīt (54. p.). Cita balsošana šajā gadījumā nav pieļaujama.

124. (1) Ne mazāk kā desmit deputāti var rakstveidā iesniegt pieprasījumus Ministru kabineta locekļiem.

(2) Saeimas sēdes laikā pieprasījumi iesniedzami Prezidijam, Saeimas sēžu starplaikā — Saeimas Kancelejai, un tos nekavējoties izsniedz deputātiem.

125. (1) Prezidijs ziņo Saeimas sēdē par iesniegtajiem pieprasījumiem, norādot, kas pieprasījumu ir iesniedzis un kam tas ir adresēts.

(2) Pēc Prezidija ziņojuma pirmais pieprasījuma parakstītājs vai kāds cits no parakstītājiem (124 p.) pēc viņu savstarpējas vienošanās var izteikties, lai motivētu pieprasījumu, ja par to ir norādīts, iesniedzot pieprasījumu.

126. (1) Pieprasījumi, kurus iesniedzēji nav atzinuši par steidzamiem, nododami Pieprasījumu komisijai (149. p.).

(2) Pieprasījumu komisijai pieprasījumi jāpārbauda un divu nedēļu laikā jāiesniedz Prezidijam atzinums, kurā jānorāda, vai pieprasījums pieņemams vai ne. Atzīstot pieprasījumu par pieņemamu, Pieprasījumu komisija to attiecīgi formulē un dod atzinumu par tā tālākvirzīšanu.

(3) Par pieprasījuma pieņemšanu vai noraidīšanu lemj Saeima.

127. (1) Saeima lemj, vai pieprasījums atzīstams par steidzamu (54. p.), ja iesniedzēji to atzinuši par steidzamu un tas iesniegts Saeimas Kancelejai līdz pulksten 12.00 iepriekšējā dienā pirms Saeimas sēdes un bijis pieejams frakcijām un deputātiem ne vēlāk kā līdz pulksten 14.00 šajā pašā dienā.

(2) Ja Saeima atzīst pieprasījumu par steidzamu, tā nekavējoties uzsāk šā pieprasījuma apspriešanu pēc būtības un balso par tā pieņemšanu. Ja steidzamība tiek noraidīta, pieprasījums nododams Pieprasījumu komisijai ((149. p.).

128. Pieņemtā pieprasījuma un tam pievienoto dokumentu norakstus sēdes vadītājs nekavējoties nosūta Ministru prezidentam un attiecīgā resora vadītājam, kā arī Pieprasījumu komisijai.

129. (1) Atbilde uz pieprasījumu Ministru kabineta locekļiem jādod rakstveidā ne vēlāk kā septiņu dienu laikā pēc tā saņemšanas. Atbilde izsniedzama deputātiem un iekļaujama Saeimas nākamās sēdes darba kārtībā; tad arī notiek debates.

(2) Atbilde uz pieprasījumu nav atliekama uz nākamo sesiju, ja lēmums par pieprasījuma steidzamību pieņemts vismaz trīs dienas pirms sesijas slēgšanas.

130. (1) Ne mazāk kā desmit deputāti vai Pieprasījumu komisija var iesniegt lēmuma projektu sakarā ar pieprasījumu, arī par neuzticības izteikšanu Ministru kabinetam, atsevišķam ministram vai valsts ministram. Šajā gadījumā nav piemērojams 117. panta noteikums par lēmuma projekta apspriešanas atlikšanu uz nākamo sēdi vai nodošanu komisijām.

(2) Ja nepieciešams, Saeima nosaka laiku priekšlikumu iesniegšanai.

131. Ja jautājumi vai pieprasījumi saņemti tādā skaitā, ka traucē Saeimas likumdošanas darbību, Prezidijs to izskatīšanai nosaka atsevišķu sēdi, bet ne biežāk kā reizi nedēļā. Par šādu sēdi paziņo deputātiem vismaz 24 stundas iepriekš.

4. Balsošana

132. Pirms balsošanas sēdes vadītājs paziņo balsošanas kārtību.

133. Katrs deputāts var prasīt priekšlikuma izskatīšanu un balsošanu pa daļām (54. p.).

134. Priekšlikumi balsojami 101. pantā noteiktajā secībā pirms tā panta, uz kuru tie attiecas. Priekšlikumi, kas var papildināt citu priekšlikumu, balsojami pirms tā. Pēc priekšlikumu, kā arī atsevišķu panta daļu nobalsošanas pants balsojams kopumā.

135. Ja kāds deputāts iesniedz priekšlikumu, ka attiecīgā lieta pēc būtības nav apspriežama Saeimā, tad šāds priekšlikums balsojams vispirms (54. p.).

136. Tāpat pirms balsošanas pēc būtības izšķirami priekšlikumi par lietas atlikšanu, nodošanu atpakaļ komisijai, papildu ziņu ievākšanu un tamlīdzīgi (54. p.).

137. Balsojot par Saeimas sēžu laiku, tālākie termiņi balsojami pirms tuvākajiem.

138. (1) Pirms balsošanas pēc sēdes vadītāja rīkojuma tiek zvanīts.

(2) Balsošanas laikā nevienam vārdu nedod.

(3) Pēc balsošanas rezultāta paziņošanas tālāka balsu pieņemšana vai grozīšana netiek pieļauta.

139. Balsošana Saeimas sēdēs notiek atklāti ar elektroniskās balsošanas iekārtas palīdzību, izņemot gadījumus, kad noteikta cita kārtība. Par klātesošiem balsošanā uzskatāmi tie deputāti, kas balsojuši "par", "pret" vai "atturas".

140. (1) Ne mazāk kā desmit deputāti var pieprasīt, lai balsošana būtu aizklāta — ar elektroniskās balsošanas iekārtas palīdzību vai ar vēlēšanu zīmēm (54. p.). Aizklātai balsošanai dodama priekšroka. Balsošana, kas saistīta ar uzticības vai neuzticības izteikšanu Ministru kabinetam, atsevišķam ministram vai valsts ministram, izdarāma atklāti.

(2) Ne mazāk kā desmit deputāti var pieprasīt, lai pēc balsošanas nolasa katra deputāta balsojumu (54. p.).

141. (1) Ja balsis sadalījušās vienādi ("par" vienādi ar "pret" un "atturas"), izdarāma pārbalsošana.

(2) Ja arī pārbalsojot balsis sadalījušās vienādi, balsojamais priekšlikums nav pieņemts.

142. Ja balsošanas rezultātu pamatoti (54. p.) apšauba vismaz pieci deputāti, izdarāma pārbalsošana.

143. Lēmumi pieņemami ar klātesošo deputātu absolūto balsu vairākumu, izņemot sevišķus Satversmē paredzētus gadījumus.

144. Katram deputātam, kā arī Saeimas frakcijas vai politiskā bloka pārstāvim ir tiesības par balsošanas motīviem rakstveidā iesniegt attiecīgu ziņojumu, kas pievienojams Saeimas sēdes stenogrammai; ziņojuma iesniedzējs var arī sniegt mutvārdu paskaidrojumu ne ilgāk kā piecas minūtes.

5. Stenogrammas

145. Saeimas sēžu norisi fiksē fonogrammā, pēc kuras sagatavo stenogrammu. Par stenogrammas atbilstību fonogrammai atbild Stenogrammu nodaļas vadītājs. Fonogramma tiek saglabāta. Valodas speciālisti novērš kļūdas stenogrammā, precizē personvārdu, svešvārdu, ģeogrāfisko nosaukumu rakstību, uzņēmumu, iestāžu un organizāciju, likumu, lēmumu un starptautisko līgumu nosaukumus.

146. Stenogrammai pievieno:

1) Saeimas sēdes protokolu, kurā fiksēta sēdē izskatītā darba kārtība, pieņemtie lēmumi un balsošanas rezultāti. Saeimas sēdes protokolu sagatavo Stenogrammu nodaļa, un to paraksta sēdes vadītājs — Saeimas priekšsēdētājs vai viņa biedrs — un Saeimas sekretārs vai viņa biedrs;

2) stenogrammas satura rādītāju;

3) elektroniskās balsu skaitīšanas iekārtas fiksētos balsojumu datus.

147. (1) Izrakstus no atklāto sēžu stenogrammām un atklāto sēžu stenogrammu kopijas izsniedz deputātiem pēc viņu pieprasījuma.

(2) Kārtību, kādā deputāti var iepazīties ar slēgto sēžu stenogrammām, nosaka Prezidijs.

148. Personas, kuras piedalījušās Saeimas slēgto sēžu stenogrammu sagatavošanā, dod parakstu, ka tās stenogrammu saturu neizpaudīs.

VI. SAEIMAS KOMISIJAS

149. (1) Saeimā pastāvīgi darbojas šādas komisijas:

1) Ārlietu komisija;

2) Budžeta un finansu (nodokļu) komisija;

3) Juridiskā komisija;

4) Cilvēktiesību komisija;

5) Izglītības, kultūras un zinātnes komisija;

6) Aizsardzības un iekšlietu komisija;

7) Valsts pārvaldes un pašvaldības komisija;

8) Vides un sabiedrisko lietu komisija;

9) Tautsaimniecības, agrārās un reģionālās politikas komisija;

10) Sociālo un darba lietu komisija;

11) Mandātu un iesniegumu komisija;

12) Pieprasījumu komisija;

13) Revīzijas komisija;

14) Saimnieciskā komisija;

15) Nacionālās drošības komisija.

(2) Katras komisijas skaitlisko sastāvu, kā arī komisijas izveidošanas principus nosaka Saeima.

150. Atsevišķu likumdošanas uzdevumu veikšanai Saeima var izveidot speciālas komisijas. Saeimai jāieceļ noteiktiem gadījumiem parlamentārās izmeklēšanas

komisijas, ja to pieprasa ne mazāk kā viena trešdaļa deputātu (Satversmes 26. p.). Priekšlikumi par šādas komisijas izveidošanu izskatāmi tuvākajā Saeimas kārtējā sēdē.

151. Komisijas pirmo sēdi sasauc un līdz komisijas priekšsēdētāja ievēlēšanai vada Saeimas sekretārs. Turpmākās sēdes sasauc un vada komisijas priekšsēdētājs.

152. Komisija ievēlē no saviem locekļiem priekšsēdētāju un sekretāru, ja nepieciešams — arī priekšsēdētāja biedru. Par šīm vēlēšanām ziņo Prezidijam.

153. (1) Par komisijas priekšsēdētāju deputāts vienā un tajā pašā laikā var būt tikai vienā pastāvīgajā komisijā.

(2) Deputāts vienā un tajā pašā laikā var būt ne vairāk kā divu pastāvīgo komisiju loceklis.

154. Ja komisijas priekšsēdētājs vai viņa biedrs sēdē nepiedalās, sēdi atklāj un vada komisijas sekretārs.

155. Darbu sagatavošanai vai sevišķu uzdevumu veikšanai komisija var ievēlēt no saviem locekļiem vienu vai vairākas apakškomisijas.

156. Apakškomisijas pirmo sēdi sasauc un līdz apakškomisijas priekšsēdētāja ievēlēšanai vada komisijas sekretārs. Turpmākās sēdes sasauc un vada apakškomisijas priekšsēdētājs (154. p.).

157. Apakškomisija ievēlē no saviem locekļiem priekšsēdētāju un sekretāru. Par šīm vēlēšanām ziņo Prezidijam.

158. Savus lēmumus un priekšlikumus apakškomisija iesniedz komisijas sēdei.

159. Komisijas sēdes ir atklātas, bet uz Saeimas vai komisijas lēmuma pamata var rīkot arī aizklātas sēdes.

160. Komisijas sēdes ir pilntiesīgas, ja tajās piedalās vismaz puse no komisijas locekļu skaita.

161. Komisijas locekļiem sēdē jāierodas noteiktā laikā un jāpaliek līdz sēdes beigām.

162. Visi klātesošie komisijas locekļi parakstās, apliecinot savu piedalīšanos sēdē.

163. Komisijas sēdes tiek protokolētas. Protokolus paraksta sēdes vadītājs un sekretārs. Protokolam jābūt pieejamam komisijas locekļiem ne vēlāk kā trīs dienas pēc komisijas sēdes.

164. Katram komisijas loceklim ir tiesības pievienot savu atsevišķo viedokli protokolam ne vēlāk kā nākamajā sēdē.

165. Ja kāds komisijas loceklis bez svarīga iemesla izlaidis trīs sēdes pēc kārtas, komisijas priekšsēdētājs to paziņo viņa frakcijai vai politiskajam blokam. Ja arī pēc

tam komisijas loceklis neierodas sēdēs, pēc komisijas priekšlikuma Saeima 34. pantā noteiktajā kārtībā var viņu atsaukt un ievēlēt citu.

166. Komisija izskata likumprojektus, priekšlikumus un iesniegumus uz Saeimas lēmuma pamata vai iesniedz tos pati, ja tie ir saistīti ar komisijas mērķiem.

167. (1) Saeimas pilnvaru laikam beidzoties, komisiju dokumentārie materiāli nododami Saeimas arhīvā.

(2) Komisijas likvidēšanas vai darbības izbeigšanas gadījumā komisijas materiāli nododami Prezidijam, kas tos savukārt nodod citai komisijai vai uzglabā Saeimas arhīvā.

168. Ziņas par komisijas slēgtajām sēdēm atklātībai var sniegt vienīgi ar komisijas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja biedra (ja tāds ir ievēlēts) un sekretāra kopēju piekrišanu.

169. (1) Komisijas sēdēs var piedalīties ar padomdevēja tiesībām Prezidija locekļi un viens no deputātiem, kas parakstījuši attiecīgo likumprojektu vai citu iesniegumu, kā arī citu komisiju izraudzītie ziņotāji par apspriežamo likumprojektu. Komisijai ir tiesības pieaicināt lietpratējus — gan pastāvīgus, gan atsevišķiem gadījumiem. Viņiem ir padomdevēja tiesības.

(2) Komisijas sēdē var būt klāt arī citi deputāti, bet padomdevēja tiesības viņi bauda tikai uz īpaša komisijas lēmuma pamata.

(3) Komisijas atklātajās sēdēs var būt klāt frakcijas vai politiskā bloka pilnvarota persona, kā arī deputāta palīgs.

170. Uz atbildīgās komisijas sēdēm uzaicināmi arī citu komisiju izraudzītie ziņotāji par apspriežamo likumprojektu.

171. Komisiju sēdēs var piedalīties ar padomdevēja tiesībām arī ministri vai viņu pilnvarotas valsts amatpersonas.

172. (1) Komisijai ir tiesības tieši, bez Prezidija starpniecības, pieprasīt savai darbībai vajadzīgās ziņas un paskaidrojumus no attiecīgā ministra un viņam padotajām (viņa pakļautībā vai pārraudzībā esošajām) iestādēm, kā arī no pašvaldībām un uzaicināt paskaidrojumu sniegšanai attiecīgās amatpersonas.

(2) Apakškomisijas sazinās ar ministrijām un citām iestādēm ar savu komisiju starpniecību.

173. (1) Parlamentārās izmeklēšanas komisijai (150. p.) ir tiesības atbilstoši Saeimas noteiktajam uzdevumam izsaukt un nopratināt arī privātpersonas un, ja nepieciešams, pieaicinot lietpratējus, izdarīt revīzijas valdības, pašvaldību un privātajās iestādēs un uzņēmumos, ja privātās iestādes un uzņēmumi tieši vai netieši saņem valsts pabalstus, kredītus vai pasūtījumus vai piedalās valsts vai pašvaldību īpašuma privatizācijā.

(2) Ja šajā pantā minētās personas, iestādes vai uzņēmumi nepilda ar nopratināšanu vai revīziju saistītās parlamentārās izmeklēšanas komisijas prasības, policijai pēc komisijas pieprasījuma jāveic piespiedu pasākumi šo prasību izpildīšanai.

174. (1) Likumprojektus atbildīgā komisija izskata pirms katra lasījuma.

(2) Ja nepieciešams, likumprojektus iepriekšējai sagatavošanai nodod apakškomisijai, ja tāda ir.

(3) Pirms likumprojekta apspriešanas komisija izraugās vienu no komisijas locekļiem, kurš ziņos komisijai par šo projektu.

175. Lēmumi komisijā pieņemami ar klātesošo komisijas locekļu absolūto balsu vairākumu.

176. Komisijas atzinumi, kas apstiprināmi Saeimā, ja nepieciešams, formulējami Saeimas lēmumu projektu veidā. Tiem var pievienot uzziņas materiālu.

177. Pēc lietas izskatīšanas komisija ievēlē vienu no komisijas locekļiem par referentu Saeimas sēdē apspriežamajā lietā.

178. Komisijas var rīkot kopējas sēdes. Lēmumus katra komisija pieņem atsevišķi, izņemot lēmumus par kopējās sēdes darba kārtību un darba gaitu. Kopējās sēdēs par sēdes vadību vienojas komisiju priekšsēdētāji.

179. (1) Mandātu un iesniegumu komisija reizi mēnesī sniedz pārskatu par iesniegumiem, kas saņemti no iedzīvotājiem, iestādēm, uzņēmumiem un organizācijām, īsi izklāstot šo iesniegumu saturu. Pārskats izsniedzams deputātiem. Saeimas sēdē pārskats apspriežams tikai pēc komisijas vai vismaz desmit deputātu priekšlikuma 117. pantā noteiktajā kārtībā.

(2) Komisija izskata arī deputātu lietas.

180. (1) Komisijas, kā arī apakškomisijas priekšsēdētājs, viņa biedrs, sekretārs, komisijas locekļi un uzaicinātie lietpratēji atbilstoši budžetā paredzētajām normām saņem atlīdzību par piedalīšanos komisijas vai apakškomisijas sēdēs un komandējuma naudu par braucieniem amata darīšanās ārpus Saeimas sēžu vietas.

(2) Deputāti, kas uz sēdi ierodas pēc noteiktā sēdes sākuma laika vai bez priekšsēdētāja ziņas no sēdes aiziet pirms tās beigām (161. p.), saņem tikai pusi atlīdzības par piedalīšanos sēdē.

(3) Vienas kalendārās dienas laikā notikušās komisijas sēdes neatkarīgi no pārtraukumu skaita un ilguma uzskatāmas par vienu sēdi, un komisijas locekļi saņem atalgojumu kā par piedalīšanos vienā sēdē.

(4) Ja deputāti vienas kalendārās dienas laikā piedalās to komisiju vai apakškomisiju sēdēs, kurās viņi ievēlēti vai uzaicināti atbilstoši 170. panta noteikumiem, viņi saņem atalgojumu par piedalīšanos katrā no šīm sēdēm.

181. Komisija ne vēlāk kā mēneša piektajā dienā iesniedz Saeimas Kancelejai sēžu sarakstu, atzīmējot, cik sēdes iepriekšējā mēnesī apmeklējis katrs komisijas loceklis.

182. Komisiju darbinieki tiek algoti no valsts budžeta, viņus pieņem darbā un atlaiž no tā pēc komisijas priekšsēdētāja priekšlikuma saskaņā ar Latvijas Darba likumu kodeksa noteikumiem.

183. (1) Komisiju darbībā visos gadījumos, kas nav paredzēti šajā nodaļā, pēc analoģijas piemērojami Kārtības ruļļa vispārīgie noteikumi.

(2) Apakškomisiju darbībā piemērojami komisiju darbības noteikumi.

VII. SAEIMAS SAIMNIECĪBA

184. Par Saeimas saimniecību lemj Prezidijs pēc Saimnieciskās komisijas priekšlikuma. Finansu rīkotājs ir Prezidijs vai tā iecelta Saeimas amatpersona.

185. (1) Saeimas grāmatvedību, izdevumu lietderību, likumīgumu un bilanci pārbauda Revīzijas komisija.

(2) Saeimas grāmatvedība revidējama vismaz reizi mēnesī, un revīzijas atzinumi iesniedzami Prezidijam.

VIII. FRAKCIJAS, POLITISKIE BLOKI UN FRAKCIJU PADOME

186. Ne mazāk kā četri vienas politiskās partijas vai viena nosaukuma deputātu kandidātu saraksta deputāti var izveidot frakciju.

187. Frakciju darbinieki tiek algoti no valsts budžeta, viņus pieņem darbā un atlaiž no tā pēc frakcijas vadītāja priekšlikuma un saskaņā ar Latvijas Darba likumu kodeksa noteikumiem.

188. Atsevišķas frakcijas un pie frakcijām nepiederoši deputāti var apvienoties politiskajos blokos, kuri sastāv vismaz no pieciem deputātiem.

189. Par frakciju un politisko bloku sastāvu un visām pārmaiņām tajā nekavējoties jāpaziņo Prezidijam.

190. Prezidijs, frakcijas un politiskie bloki izveido Frakciju padomi, kura noskaidro un saskaņo frakciju un politisko bloku darbību un taktiku Saeimā un komisijās, kā arī nokārto kopā ar Prezidiju 23. panta 4. punktā minētās lietas.

191. Katra frakcija vai politiskais bloks deleģē uz Frakciju padomi vienu pārstāvi.

192. Frakciju padomes atzinumiem ir ieteikuma raksturs, un frakcijām vai politiskajiem blokiem tie nav saistoši. Tomēr frakcijām vai politiskajiem blokiem, kuri nepiekrīt sava pārstāvja atzinumam Frakciju padomes sēdē, par to jāpaziņo Prezidijam nākamās Saeimas sēdes sākumā.

193. (1) Frakciju padomes sēžu darba kārtību noteic un sēdes sasauc Prezidijs. Sēdes vada Saeimas priekšsēdētājs vai viņa biedrs.

(2) Frakciju padomes darba kārtību var papildināt vai grozīt, ja to prasa vismaz viena piektdaļa Frakciju padomes locekļu.

(3) Frakciju padomes sēdes jāsasauc, ja to prasa padomes locekļi, kas pārstāv vismaz vienu piektdaļu no Saeimas sastāva.

194. Saeimas pilnvaru laikam beidzoties, Saeimas frakciju, politisko bloku un Frakciju padomes dokumentārie materiāli nododami Saeimas arhīvā.

IX. DEPUTĀTA PALĪGS

195. (1) Katram deputātam var būt ne vairāk kā divi palīgi, kas tiek atalgoti no valsts budžeta, bet divu deputāta palīgu atalgojuma summa nedrīkst pārsniegt summu, kas paredzēta viena palīga algošanai.

(2) Deputāta palīga uzdevums ir kārtot visus ar deputāta darbību saistītos organizatoriskos, tehniskos, konsultatīvos un citus jautājumus.

196. Deputāta palīga pienākums ir:

1) sekmēt deputāta darbību Saeimā un tās komisijās;

2) uzklausīt vēlētāju ierosinājumus un sūdzības, izskatīt vēlētāju iesniegumus;

3) kārtot sadarbībā ar pašvaldību, kā arī uzņēmumu un organizāciju vadītājiem jautājumus, kas saistīti ar vēlētāju pieņemšanu;

4) organizēt deputāta un vēlētāju tikšanās (sapulces);

5) nodrošināt deputātu ar darbam nepieciešamo informāciju un uzziņām;

6) pieņemt vēlētājus vēlētāju pieņemšanu starplaikā un pēc deputāta norādījuma risināt ierosinātos jautājumus ar amatpersonām vai iestādēm;

7) noskaidrot vēlētāju viedokli par Saeimas un deputāta darbību;

8) informēt vēlētājus pēc deputāta norādījuma;

9) kārtot ar deputāta darbību saistītos saimnieciskos un tehniskos jautājumus;

10) kārtot deputāta lietvedību.

197. Deputāta palīgam deputāta uzdevumā ir tiesības:

1) būt klāt Saeimas komisiju sēdēs;

2) pieprasīt nepieciešamās izziņas un informāciju;

3) apspriest ar uzņēmumu, iestāžu vai organizāciju vadītājiem jautājumus, kas saistīti ar deputāta darbību;

4) piedalīties vēlētāju sapulcēs un runāt tajās;

5) piedalīties pašvaldību (pilsētas domes, rajona padomes un pagasta padomes), kā arī to izveidoto iestāžu un saimniecisko vai sabiedrisko organizāciju pārvaldes institūciju sēdēs, kur tiek izskatīti deputātu interesējoši jautājumi vai vēlētāju ierosinājumi;

6) publicēties avīzēs un citos izdevumos vai masu informācijas līdzekļos.

198. (1) Deputāta palīgu (palīgus) pieņem darbā uz deputāta pilnvaru laiku un atlaiž no darba Saeimas Kancelejā pēc deputāta ierosinājuma un saskaņā ar Latvijas Darba likumu kodeksa noteikumiem.

(2) Deputāta palīgs (palīgi) var strādāt arī amatu savienošanas kārtībā.

199. Deputātam ir tiesības palīgam paredzēto atalgojumu vai daļu no tā izlietot līgumdarbu samaksai.

200. Saeimas Kanceleja deputāta palīgam izsniedz vienota parauga apliecību, kurā ir norādītas palīga tiesības saskaņā ar 197. pantu.

Likums stājas spēkā ar 1994. gada 1. septembri.

Likums Saeimā pieņemts 1994. gada 28. jūlijā.

Valsts prezidents G.ULMANIS

Rīgā 1994. gada 18. augustā

* * * *

Stājas spēkā: *15.07.1993.* *Zaudē spēku: 01.09.1994.*
Likums pieņemts: *15.07.1993.* *(5. Saeima)*
Publicēts: *Latvijas Vēstnesis, 52, 20.07.1993.; Saeimas un MK Ziņotājs, 28, 19.08.1993.; Diena, 145, 19.07.1993.*
https://likumi.lv/ta/id/59282-grozijumi-un-papildinajumi-saeimas-kartibas-rulli

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

Saeima (resp. tauta) ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludina Šādu likumu:

Grozījumi un papildinājumi Saeimas kārtības rullī

I. Izdarīt Saeimas kārtības rullī (V. V. 79. n. 1929. g. 10. aprīlī) šādus grozījumus un papildinājumus:

1. Izteikt 2. pantu šādā redakcijā:

«2. Saeima ievēlē Mandātu un iesniegumu komisiju, kura pārbauda vēlēšanu materiālus, kā arī sūdzības par vēlēšanām, ja šādas sūdzības iesniegtas Centrālajai

vēlēšanu komisijai ne vēlāk kā četras dienas pēc oficiālo vēlēšanu rezultātu izsludināšanas likumā noteiktajā kārtībā.»

2. Izteikt 3. pantu šādā redakcija:

«3. Mandātu un iesniegumu komisija savas darbības rezultātus paziņo Saeimai, kura pēc tam lemj par deputāta pilnvaru apstiprināšanu.»

3. Papildināt Saeimas kārtības rulli ar 149. pantu šādā redakcijā:

«**149.** Saeima darbojas šādas komisijas:

1) Ārlietu komisija (12 locekļi);

2) Budžeta un finansu (nodokļu) komisija (14 locekļi);

3) Juridiskā komisija (8 locekļi);

4) Cilvēktiesību komisija (8 locekļi);

5) Izglītības, kultūras un zinātnes komisija (12 locekļi);

6) Aizsardzības un iekšlietu komisija (11 locekļi);

7) Valsts pārvaldes un pašvaldības komisija (7 locekļi);

8) Vides un sabiedrisko lietu komisija (7 locekļi);

9) Tautsaimniecības, agrārās un reģionālās politikas komisija (14 locekļi);

10) Sociālo un darba lietu komisija (7 locekļi);

11) Mandātu un iesniegumu komisija (8 locekļi);

12) Pieprasījumu komisija (12 locekļi);

13) Revīzijas komisija (3 locekļi);

14) Saimnieciskā komisija (3 locekļi);

15) Nacionālās drošības komisija (8 locekļi).»

II. Likums stājas spēkā ar tā izsludināšanas dienu.

Likums Saeimā pieņemts 1993. gada 15. jūlijā

Valsts prezidents G. ULMANIS

Rīgā 1993. gada 16. jūlijā